PILISCSÉV TELEPÜLÉS ARCULATI KÉZIKÖNYVE

1 TARTALOMJEGYZÉK

1 TARTALOMJEGYZÉK 1
2 BEVEZETÉS, KÖSZÖNTŐ 2
3 A TELEPÜLÉS BEMUTATÁSA 3
4 ÖRÖKSÉGÜNK, ... 6
5 TELEPÜLÉSKÉPI SZEMPONTBÓL MEGHATÁROZÓ TERÜLETEK 20
6 AJÁNLÁSOK 35
7 JÓ PÉLDÁK BEMUTATÁSA: ÉPÜLETEK, ÉPÍTÉSZETI RÉSZLETEK 46
8 JÓ PÉLDÁK BEMUTATÁSA: SAJÁTOS ÉPÍTMÉNYFAJTÁK, REKLÁMHORDOZÓK, EGYÉB MŰSZAKI BERENDEZÉSEK 50
9 MELLÉKLETEK 51

2 BEVEZETÉS, KÖSZÖNTŐ

„Csak figyelek, érzékelem, hogy vagyok, hogy vagyok valahol, és ez már nem jelent otthonosságot. Lenni, otthon lenni természetes állapot: aki otthon van, nem gondol rá, hogy van valahol.”

Grecsó Krisztián

„A település nem egy ideál, nem egy archeológiai lelet, de borgőzös ingatlanfejlesztési bűvészmutatvány sem, ... hanem maga az élet, a maga végtelenségével, gyönyörűségével és borzalmával, egyidejűségével és csodájával.”

/prof. emeritus Meggyesi Tamás/

A településsel foglalkozó szakemberek már megközelítőleg 100 éve vallják, hogy a település életjelenségeket mutató dolog.

„Minden település valamikor létrejön, „megszületik”, aztán növekedni kezd, stagnál, esetleg elhal vagy megújul, növekszik, működéséhez a környezetből energiát és anyagokat használ fel, ezek átalakításával saját fogyasztására és piacra szánt termékeket állít elő, közben hulladékokat bocsát ki, kapcsolatba kerül más településekkel, és köztük – különösen az ellátás terén - bizonyos munkamegosztás alakul ki. A benne élő emberek helyi társadalmat alkotnak, miközben a település saját történelemmel, kultúrával és hagyományokkal rendelkezik - vagyis sajátosan komplex életjelenségeket produkál. Eközben a település műszaki létesítmények meghatározott rendszere, de nem csak az, hanem élő organizmus is. Ezt az organizmust fenn kell tartani, és a kor követelményeinek megfelelően fejleszteni is kell.”

Éppen ezért fontos minden település számára, hogy saját forrásainak hasznosítási lehetőségeit felismerje, saját fejlődési útját megtalálja. Ez a saját arc jelenti a település önazonos és önálló életben maradását.

A kézikönyv ehhez kíván segítséget nyújtani. A település bemutatásával, az értékek megismertetésével és útmutató résszel tárja fel az épített környezet szépségeit. Bevezeti az olvasót az építészeti, természeti és táji értékek tárházába, hogy olyan épületet tudjon építeni, ami valódi büszkeséggel töltheti el, egyben illeszkedik a település képéhez, azt ízléssel viszi tovább, értéked ad a település, településkép számára.

A kézikönyvben foglalt ajánlások nem kötelező jellegűek. Nem céljuk az uniformalizálás, sőt éppen ellenkezőleg. Céljuk az értékekre való figyelemfelhívás, az értékek megismertetése, a lehetőségek feltárása. A kézikönyv nem egy merev, lezárt egész, hanem nyílt, folyamatos hozzászólást és változtatást lehetővé tevő kezdeményezés kíván lenni. Ahogy a település története sem befejezett, hanem folyamatosan továbbíródik.

Ezért, ha újabb szép ház születik, az bekerülhet, sőt be is kell, hogy kerüljön a könyvbe, ezáltal büszke lehessen rá építtetője, tervezője, kivitelezője és a település egyaránt.

3 A TELEPÜLÉS BEMUTATÁSA

általános településkép, településkarakter

A 10.sz. főút felőli bevezető úton először egy kiterjedt, de tájba simuló ipari-gazdasági terület tárul elénk. Majd meglátjuk a vasútállomást, a P+R parkolóval és a vasútállomás környéki beépített, viszonylag rendezetlen, nagyon sokfunkciós területet.

Közeledve a település felé jellegzetes sziluett bontakozik ki. A falu szinte szétfoszlik, beleolvad a tájba, a nagy kertterületek és a domborzat miatt nincsenek éles határok a falu és a táj (környező szántóterületek, rétek és erdők) között. A bevezető út viszonylag hosszú, a központba két erősebb kanyar után jutunk el. Az utca beépítése, épületállománya, növényzete kimondottan vegyes képet mutat. Az első kanyarban egy park mellett haladunk el, amelyben hatalmas öreg fák alatt bújnak el a játszótér modern játékai. Közvetlenül a második kanyar után érkezünk meg a település valós központjába, amely két háromszög alakú térből áll. Az első háromszögben a önkormányzat épülete és a zártsorúan beépült épületek kereskedelmi egységei teremtik meg a településközponti hangulatot. A második háromszög a történelmi központ a Hősök tere, amelynek közepén kis dombon magasodik a katolikus templom. A térfalakat a katolikus plébánia és a volt községháza épületei, valamint a zártsorú lakóházak adják.

A központi területek jellegzetes utcaképei

Piliscsév a magasból nézve dombvidéki települések jellegzetes képét mutatja. A történelmi település főutcája a Csévi-patak völgyének mélyvonulatával párhuzamosan alakult ki, olyan távolságra, hogy az esetleges árvízkárok elkerüljék a falut. A falu kisebb, szűkebb utcácskái innét indulnak a domboldal felé. A kertek felkapaszkodnak a hegyoldalakra, domboldalakra.

Az általános utcaképet alapvetően földszintes házak alkotják, ebből csak az újabb kori épületek ütköznek ki, melyek szinte kivétel nélkül emeletes vagy tetőteres házak. Jellegzetes épített környezeti értéket képviselnek a megmaradt faragott tornácoszlopos szlovák népi lakóházak, valamint a zártsorúan beépített központi településmag. A központi területek településképe megőrizte a hagyományos falusi utcaképet. Jelentős településszerkezeti és karakterbeli értékekkel bír a településközpont mellett lévő dombos, girbe-gurba utcácskákból álló történelmi településrész a „csévi tabán”.

A templom és a volt polgármesteri hivatal mellett több más jellegzetes vagy kiemelkedő épület is található a településen. Szintén kiemelkedik a településképből az iskola épülete, mely a múlt század első felében épült épületegyüttes. Az épített környezeten kívül a településképet pozitívan befolyásolják a terepből több ponton kiemelkedő beépítetlen, zöld domboldalak.

A különböző időbeli fejlődési szakaszok jelentősen befolyásolták a település morfológiáját, szerkezetét. A központi részek organikus településszerkezetűek, de a külső településrészeket nem elkerülték el a „modern idők” sablonos, mérnöki utcahálózatai és a vasúthoz vezető végeláthatatlan lakóutca. A településszerkezet, utcahálózat tekintetében a település legmeghatározóbb eleme a falut felfűző Béke utca.

A szűkebb domboldali utcaképek meghatározó alkotóelemei a megmaradt régi oszlopos tornácos parasztházak. Viszonylag keskeny telkek vannak a Kossuth Lajos, a Kálvária, az Arany János, a Szabadság és a Basa utcában. A kis szélességű telkek miatt a házak utcai homlokzata viszonylag keskeny, általában csak két ablaknyílás és egy ajtónyílás van rajtuk.

A széles domboldali utcákra is van példa szépen karbantartott zöldfelületekkel: Urbanics, Temető, Nagy Imre és Szőlősor utcák.

A település korábbi életében rendkívül fontos volt a szőlészet. Éppen ezért épült rengeteg pince a település több részén, amelyek a mai napig megmaradtak. Fennmaradtak annak ellenére, hogy a filoxéra járványnak köszönhetően a faluból eltűnt a szőlőtermesztés. A legnagyobb kiterjedésű, talán legjellegzetesebb pincesor a belterülettől északkeleti irányban található, amely pincefalu a település legjelentősebb művi értéke. A pincefalu jellemző épületei sátortetősek vagy utcával párhuzamos nyeregtetősek, alacsony párkánymagassággal, nagy bejárati ajtóval a hordók ki-be hordása végett és két - vagy egyoldali kis ablakkal. Jellemző színhasználat a fehér, az okkersárga, földbarna, téglavörös színek. Gyakori az épületek homlokzatának téglaburkolatos kialakítása. A pincesor egyes helyein jellemző az épületek zártsorú összeépítése.

A település közvetlen belterületét mezőgazdasági művelésű szántóterületek, felhagyott vagy részben művelt szőlőskertek, hétvégiházak, volt zárkerti területek és lovardák határolják. A belterülettől távolodva keleten és délen a település fölé magasodó Pilis erdőségei, nyugaton és északon pedig megművelt mezőgazdasági területek ölelik körül a települést.

4 ÖRÖKSÉGÜNK,

a településképi szempontból meghatározó építészeti, műemléki, táji és természeti értékek, településképi jellemzők

A TELEPÜLÉS RÖVID TÖRTÉNETE

A község határában néhány őskori cserép került elő. Ezután a római korig jelentősebb régészeti leletekre nem bukkantak. Annál több és gazdagabb a római kor leletanyaga, melyből arra következtethetünk, hogy itt jelentősebb település volt. A kúp alakú Margaréta-domb tetején egy római őrtorony állt, a pénzleletek alapján Valentinianus korából. A tornyot széles árok vette körül. Már a XVIII-XIX. században több mérföldkövet is találtak, amely azt bizonyítja, hogy itt vezetett a római út Aquincumba. Ugyancsak római kori település mellett tanúskodnak azok az edénytöredékek is, amelyeket a község határában, szőlőiben találtak.

Piliscséven nem volt középkori település. Csév falu a mai falutól 6 kilométerre volt, Kiscsévpuszta mellett. Ezért középkori okleveles említése is csak ennek a falunak van 1262-ből. A mai Piliscsévet a XVIII. század elején idetelepülő szlovákok alapították. Birtokosa a telepítés kezdetétől az esztergomi káptalan volt.

A XVIII. század végére már 900 fős népessége volt, s 144 házában 184 család lakott. Temploma és plébániája – mindkettő római katolikus – a XVIII. század elején épült. Ekkor még Nagy és Boldog - Csévnek nevezték. A XIX. század húszas éveire lakossága csak kis mértékben növekedett, sőt 1820-ban tűzvész is pusztított a faluban. Hegyes, dombos területén és a homokos síkságokon 1200 hold szántón, 132 kaszás rétjén, 468 kapás szőlőjében gazdálkodtak a lakosok.

Nagy kiterjedésű szántóföldjein elsősorban rozsot termesztettek. Az uradalmi faiskolában, mely 1838-tól működött, az utak mellé facsemetéket neveltek. A lakók bérmunkában szőlőművelést és aratást is vállaltak. Emellett a pilisi hegyekben oly jellemző mészégetésből és faszénégetésből tartották fenn magukat.

E gazdasági lehetőségek biztosították azt, hogy a községben a XX. század elejére 1493 lakos élt 304 házban. Többségük szlovákok és római katolikus vallásúak. Az első világháborúban a csévieket is részt vettek, s a harcok során 22 fő áldozta életét.

A két világháború között a népesség száma szinte megduplázódott. 1937-re már 2680 lakos élt itt 504 házban. A művelt terület 4386 katasztrális hold volt. A lakosság szolgálatában 7-8 kisiparos állt. Ebből cipész, bognár, asztalos, kőműves egy-egy volt. A kereskedelmet 4 kiskereskedő és a helyi Hangya Szövetkezet bonyolította. Római katolikus iskolája még a XIX. század első felében épült. Az 5 tantermes iskolában 7 tanító oktatta a gyermekeket. Iskolai könyvtár és 300 kötetes népkönyvtár szolgálta a lakosok igényeit. Gazdasági és kulturális jellegű egyesületek egyaránt voltak a községben. 1906-tól működött az erdőbirtokosság, majd megalakult a Legeltetési társaság. 1926-ban szerveződött a falu Országos Földműves Szövetség helyi csoportja. A Vöröskereszt Egylete is aktív életet élt. Élénk kulturális élet folyt a Levente Egyesületben, a polgári Lövészegyletben, a csévi férfi dalkörben, a katolikus Leánykörök Országos szövetségének helyi csoportjában. A II. világháború harcai elég korán, már 1944 decemberében befejeződtek a községben. Lakosainak egy része 1946-ban Szlovákiába települt át.

a településképi szempontból meghatározó építészeti, műemléki értékek, településképi jellemzők

A településkép meghatározó elemei a települést kívülről közelítve a Pilis meredek hegyvonulatai, a piliscsévi dombok látványa, a dombok lábánál, a völgyekben elnyúló lakóházak sora, a lankák közt megbújó lovardák vagy akár gazdasági épületek, a kiemelkedően sok zöldterület, a szép, egységes térfalat alkotó, közel azonos párkánymagasságú zártsorúsodó beépítésű, urbánus jellegű központi részek.

Műemlék

Az Országos Műemlék Jegyzékben szereplő védett műemlék a településen a római katolikus templom.
Műemléki jegyzék leírása szerint: 2512 6355 Római katolikus templom; Műemlék II; késő barokk, építési év 1763-1780. Berendezés: főoltár, barokk, 18.sz. vége, keresztelő kút 19.sz. eleje. Hrsz: 1, Hősök tere 11.

Műemléki környezet 2/3, 1519, 1522, 1523, 1712, 4, 3, 1790/1, 2/1, 2/2, 975, 970, 966, 965, 964, 1738, 1788/1, 1789/1

A Kisboldogasszonyról nevezett templom rövid leírása

Szabadon álló, keletelt, egyhajós, íves szentélyzáródású templom, Ny-i homlokzata előtt toronnyal, a szentély É-i oldalához csatlakozó sekrestyével, szentély felett kontyolt nyeregtetővel. Csehsüveg boltozatú belső tér, a hajó bejárati oldalán falazott, később meghosszabbított karzat. Falképek és díszítőfestés: 20. század, restaurálva és rekonstruálva: 2005. Berendezés: keresztelőkút: 18. század második fele; főoltár: barokk elemekkel: 1901; főoltárkép: 1901 (Müller F.). Épült korábbi templom felhasználásával 1758-ban, 1780-ban átépítették. A templom mellett: kőkereszt, 19. század második fele. A templomkertben: síremlékek, 18-19. század. A templomot övező kerítés pillérein: keresztúti stációk, 19. század.

A falu középpontjában enyhe magaslaton szabadon álló, homlokzati középtornyos, egyhajós, téglalap alaprajzú épület, a hátsó falából kissé kiugró, kosáríves szentélyzáródással. A szentély a hajóval azonos szélességű és magasságú, jobb oldalához sekrestye kapcsolódik.

Tornyának sisakját fémlemez, a templomtest konty- és a sekrestye félnyeregtetőjét pala fedi. Körülötte bekerített templomkert, a kerítés pillérein keresztúti stációkkal, a kertben síremlékek; főhomlokzata előtt széles lépcső.
Az épületen kis kiülésű lábazat és egyrészes főpárkány fut körbe, utóbbi ráfordul a tornyot kétoldalról közrefogó homlokzatrészek oromzatára. A főhomlokzat és a hátsó homlokzat széleit, valamint a szentély és a hajó csatlakozását lizénák hangsúlyozzák.
Főhomlokzatának középtengelyében enyhén

előreugró, egyrészes osztópárkányokkal három szintre tagolt torony. Valamennyi szint homlokzata tükrös-lizénás tagolású. A két alsó egyszerűbb kialakítású, a sarkokon átforduló vízszintes tagozatokkal; a legfölső gazdagabb: itt a posztamenssávról indított függőleges tagozatok alul és fölül golyvázódva pilasztert alkotnak. A szintet óra nélküli órapárkány zárja, fölötte hegyes sisak emelkedik. A toronytestet áttörő valamennyi nyílás középtengelyben helyezkedik el. Az alsó szinten egyszerű négyszögletes, kő szalagkeretes bejárat nyílik, fölötte keret nélküli kerek ablak. A középső szint alsó részének falát kis, négyszögletes, keret nélküli ablak, felső részének mindhárom oldalát ovális, vakolt szalagtagos, ráccsal ellátott nyílás töri át. A felső szint valamennyi oldalán vállltagos, félköríves záródású ablak nyílik, könyöklőpárkánnyal, szalagtagos, zárókődíszes vakolt kerettel.
Az oldalhomlokzatok falain két-két ablak van, a szentélyen egy-egy, valamennyi szegmentíves záródású, tagolt szalagkerettel.
A sekrestye ablaka téglalap alakú, kereteletlen.
A festett gipszdomborműves keresztúti stációk üvegajtóval zárható kis edikulákban helyezkednek el.

Helyi védett értékek

Az országosan védett műemlék mellett az önkormányzat helyi védelemben részesíti az alábbi objektumokat:

Lakóház, Petőfi u. 25., 37., 41. hrsz: 1407, 1399, 1395
Lakóház, Kesztölci u. 45. hrsz: 1346
Lakóház, Kesztölci u. 6. hrsz: 1350
Lakóház, Rákóczi u. 5., 11., hrsz: 1450, 1447
Lakóház, Tatár u. 7 hrsz: 1586
Lakóház, Szabadság u. 5. hrsz: 1717/2
Lakóház, Béke u. 9., 28. hrsz: 946, 28
Lakóház, Kossuth L. u. 24. hrsz:1805
Lakóház, Urbanits u. 4. hrsz: 284
Lakóház, Nagy Imre u. 29. hrsz: 190/3
Tájház , Béke út 6., teljes ingatlan
Lakóház, Ady E u. 25. hrsz: 55/1
Szt. Orbán szobor, pincesor hrsz: 0150
Kisboldogasszony szobor, Marx K. u. 1. hrsz: 1518
Kereszt, Ady E. u. vége hrsz: 035/1
Kereszt és 32 db sírkő, Hősök tere 1. hrsz: 2
Kálvária, Kálvária u. vége hrsz:1900
Kereszt, Dózsa u. vége hrsz: 097
Kereszt, Basa u. vége hrsz: 08
Plébánia, Hősök tere hrsz: 1519
Pince, Rákóczi u.1 hrsz: 1445
Pince, Ady E. u. hrsz: 1876
Pince, Tatár u. vége hrsz: 0134/3
Pincesor, Ady E. u. vége hrsz: 1829-1853
Pincesor, Tatár u. vége hrsz: 1607., 0134/3.
Pincesor, hrsz: 5302-5370., 5002-5102., 4901-4906., 4503-4578., 4606-4622., 4601-4606.
Hlinyíki gesztenyefák, hrsz: 1607
Pincesor felé a kereszt, hrsz: 010
Jubileum téri emlékkő, hrsz: 280/6
3 km-es útjelző kő, Béke u. 57. előtt hrsz: 884/1
Bányász emlékmű, Bányász tér hrsz: 1578
Eszperantó forrás, hrsz: 0152/b

Szakrális emlékek a településen

A település területén szerencsére szép számmal maradtak fenn út menti keresztek valamint a templom körül szép régi fejfák. Egyedülálló varázsoz hangulata van a település központjától nem messze magasodó kálváriadombnak, rajta a jó állapotban fennmardat keresztekkel és szép régi

fejfákkal. Továbbá nem szabad megfeledkezni az orosz katonák temetőjéről sem, melyet kellő tisztelettel tart rendben a település.

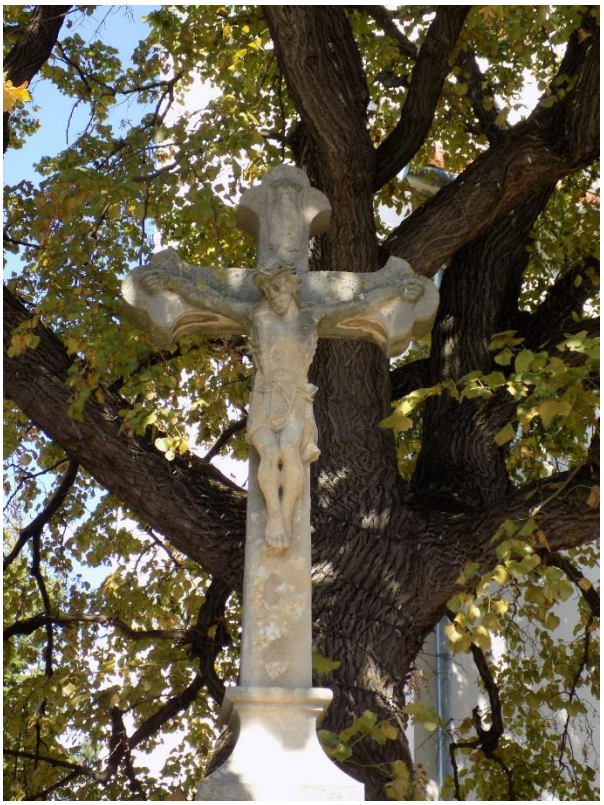

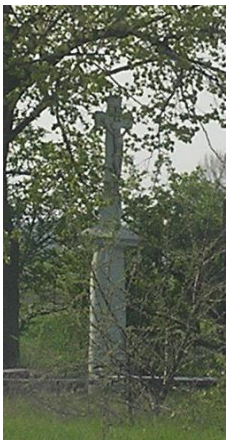

Pincék bármerre nézünk

A hangulatos kis pincék mindenhol megtalálhatóak a településen, a templom mögött és a lakóutcákban ugyanúgy, mint a pincefaluban vagy az Ady Endre u. végi pincesoron.

Szlovák identitás

Kétnyelvű utcatáblák, régi sírok a templomkertben, tájház…

„A szlovákok jellegzetes fákkal vették körül településüket, portáikat. A település határát, egy-egy nagyobb birtokegységet messze magasló jegenyefákkal jelölték meg. Szőlőik végébe, legelőik környékébe a méhészkedéshez jól értők akácfákat ültettek. Kedvenc italuk a hársfa teája volt.

Bendur István - Piliscsévi „tanú - fák" legendáriuma

Utcaképek, településkép, zártsorú beépítés, urbánus jellegű központi területek

A pilisi dombok, dombok között megbújó lovardák, gazdasági területek

Ezen területekre jellemző, hogy az itt lévő épületekl építménymagassága, gerincvonala a dombok sziluettjén belül marad. A tájat nem törik meg, nem uralják, belesimulnak a környező domborzati adottságokba.

TELEPÜLÉSKÉPI SZEMPONTBÓL MEGHATÁROZÓ TÁJI ÉS TERMÉSZETI ÉRTÉKEK

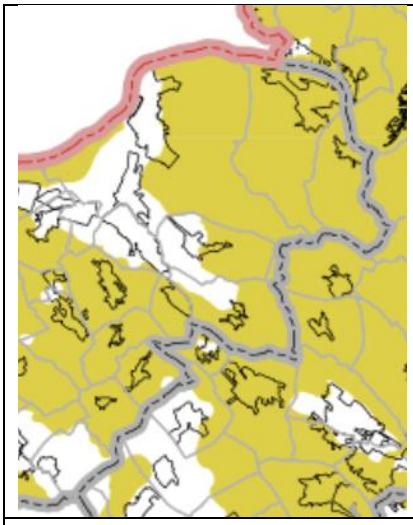	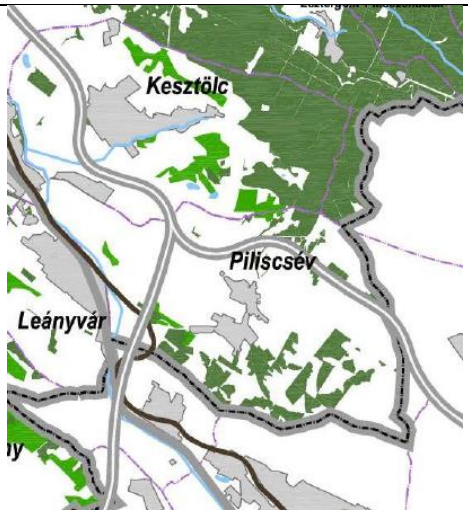	
tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek	kiváló termőhelyi adottságú erdőterület övezete sötét zöld – kiváló termőhelyi adottságú erdőterület világos zöld – erdőtelepítésre javasolt terület	NATURA 2000 területek
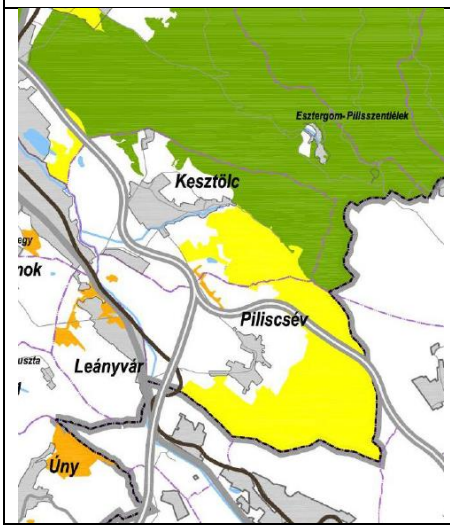		
országos ökológiai hálózat területei	zöld - ökológiai magterület övezete narancssárga – ökológiai folyosó övezete citromsárga – pufferterület övezete	

Piliscsév a Pilis és Visegrádi-hegység néven kijelölt természetmegőrzési területen fekszik, amely területen kiemelt cél az élőhelyek természetvédelmi helyzetének megőrzése, fenntartaása, helyreállítása, valamint a meglévő értékes természeti állapotok fenntartása (a gazdálkodási módok révén is).
A területen alapvető cél, hogy a környezeti állapot ne romoljon.
Külterületen számos ex lege barlang található, melyek közül a legismertebb a Csévi-barlang.

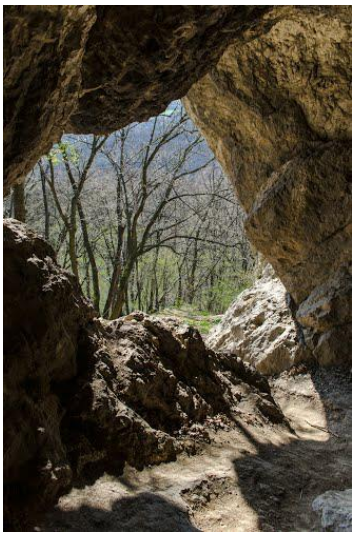

Piliscsév területén országos viszonylatban jelentős természeti, táji és kultúrtörténeti értékek fordulnak elő. Ezeken a területeken a védelem alapjául szolgáló élőhelyek fennmaradása vagy állapotának javítása érdekében a természetkímélő gazdálkodás, természetkímélő területhasználat támogatása szükséges.

kilátás a barlangból

Az érzékeny természeti területeken alapvető célkitűzés a természeti (ökológiai) szempontból érzékeny földrészleteken olyan természetkímélő gazdálkodási módok megőrzése, fenntartása, amelyek biztosítják az élőhelyek védelmét, a biológiai sokféleség, a tájképi és kultúrtörténeti értékek összehangolt megőrzését. Az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet alapján a településen természetközeli területek a mocsár és nádas művelési ágú területek, amelyeken a törvény erejénél fogva épületet elhelyezni nem lehet. A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény szerint természeti területnek minősül minden erdő, gyep, nádas, művelési ágú termőföld.

Közterületek, utcaképek

A sok helyen sivár, fasorokat nélkülöző, ellenben villanyoszlopokkal erősen terhelt lakóutcák és a gyönyörű természeti környezet, szép fasorok, árnyas játszóterek, a kiváló fekvésű, meseszép kilátással rendelkező lakóterületek települése.

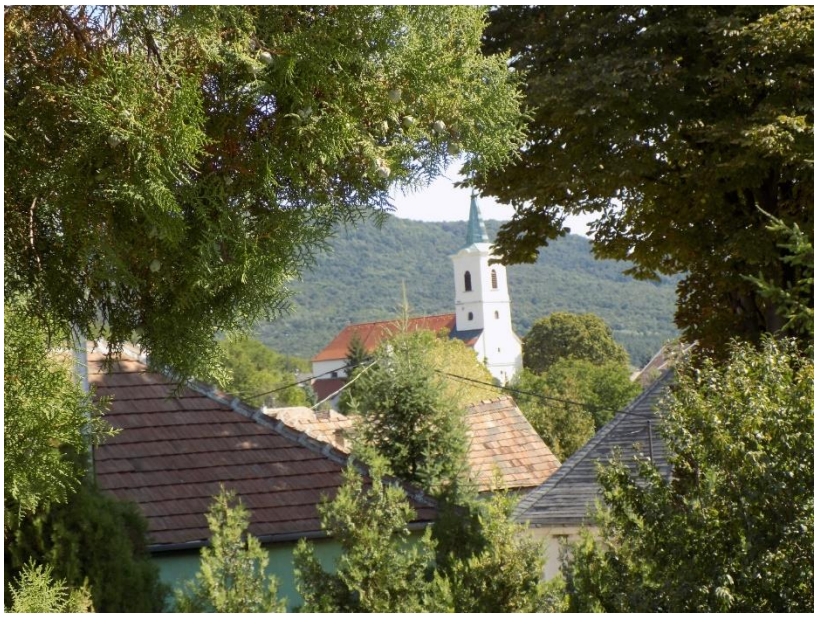

Az utcák, közterületek fásításával, jól megválasztott fajtájú fasorokkal a legsivárabb utcakép is élhetővé, barátságossá tehető, ahol nem a villanyoszlopok látványa vezeti a járókelő szemét, hanem egy szép fasor.

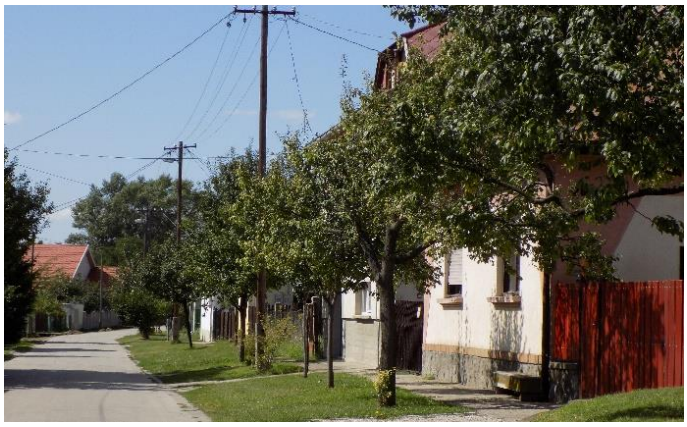

Nem szabad továbbá megfeledkezni a fasorok árnyékoló, klimatikus hatásáról sem. Nem is kérdés, hogy egy forró nyári napon vagy az őszi, hideg, süvítő szélben melyik utcában sétálna szívesebben hazafelé az ember.

Meg kell azonban válogatni az utcák közterületek fásításakor alkalmazott növényállományt, növényfajtákat. Célszerű az egységesítésre törekedni és a túlzásokat, valamint tájidegen fajokat kerülni.

5 TELEPÜLÉSKÉPI SZEMPONTBÓL MEGHATÁROZÓ TERÜLETEK

ELTÉRŐ KARAKTERŰ TERÜLETEK LEHATÁROLÁSA
TÁJHASZNÁLAT, TÁJSZERKEZET, TÁJTÖRTÉNET, TÁJKAREKTER BEMUTATÁSA
JELENTŐSEBB TELEPÜLÉSI ZÖLDFELÜLETEK

Az eltérő karakterű településrészek lehatárolásához és a tájtörténet, tájkarakter bemutatásához a katonai kataszteri térképeket vettük alapul, hiszen ezeken a történelmi térképeken jól nyomon követhető a településszerkezet kialakulás és fejlődése, valamint a tájhasználat, tájszerkezete alakulása.

Első Katonai Felmérés (1763-1787)

Az első katonai felmérés térképein jól látható a Gerecse és a Pilis találkozásánál fekvő völgyben az Óbudát Esztergommal a hegyeken, erdőkön át összekötő út mentén kialakult Piliscsév történelmi településmagja. A történelmi utcahálózat első elemei a Marx Károly utca, a rá merőleges Basa utca, a két utca találkozásánál kialakult teresedés a mai Hősök tere, középen a templommal. Jól felismerhető a Rákóczi utca, a Szabadság utca, Dolina utca és a Béke utca. a Béke és a Marx Károly utca találkozásánál szintén kialakult egy kis tér közepén a mai községháza épületével, a régi fogadóval.

A lakóházak mögött mindenhol kertek. Külterületen a Pilis lábánál és a mai Kálvária utca helyén nagy kiterjedésű szőlőskertek találhatóak.
A domborzati viszonyoknak megfelelően a völgyekben a környező települések, lakott helyek irányába futó utak hálózzák be a települést és környékét.
A táj harmonikus képet mutat: a magasabb, meredekebb területeken nagy kiterjedésű erdőségek, a dombokon legelők valamint szőlők, a vízfolyások mentén rétek és kaszálók.

Második Katonai Felmérés (1806-1869)

A két felmérés között eltel 100 évben a település és a táj képe alig változott valamit. Kismértékben megnőtt a kaszálók, rétek aránya, a települést körül ölelő Pilis lankáit hatalmas erdőségek borítják.

A településtől délre a homoki dűlő felé kialakult egy újabb szőlőművelésű terület, amely területen a Szőlősor utca nevében máig őrzi a korabeli szőlőhegy mivoltát.

Belterületen megindul a Basa utca kiépülése keleti irányban is a szőlők felé, valamint elindul a Kossuth utca kiépülése a Piliscsaba irányába tartó út mentén.

Az úthálózat besűrűsödik különösen északi és déli irányban a szőlők felé.

Kataszteri térkép 1886-ből

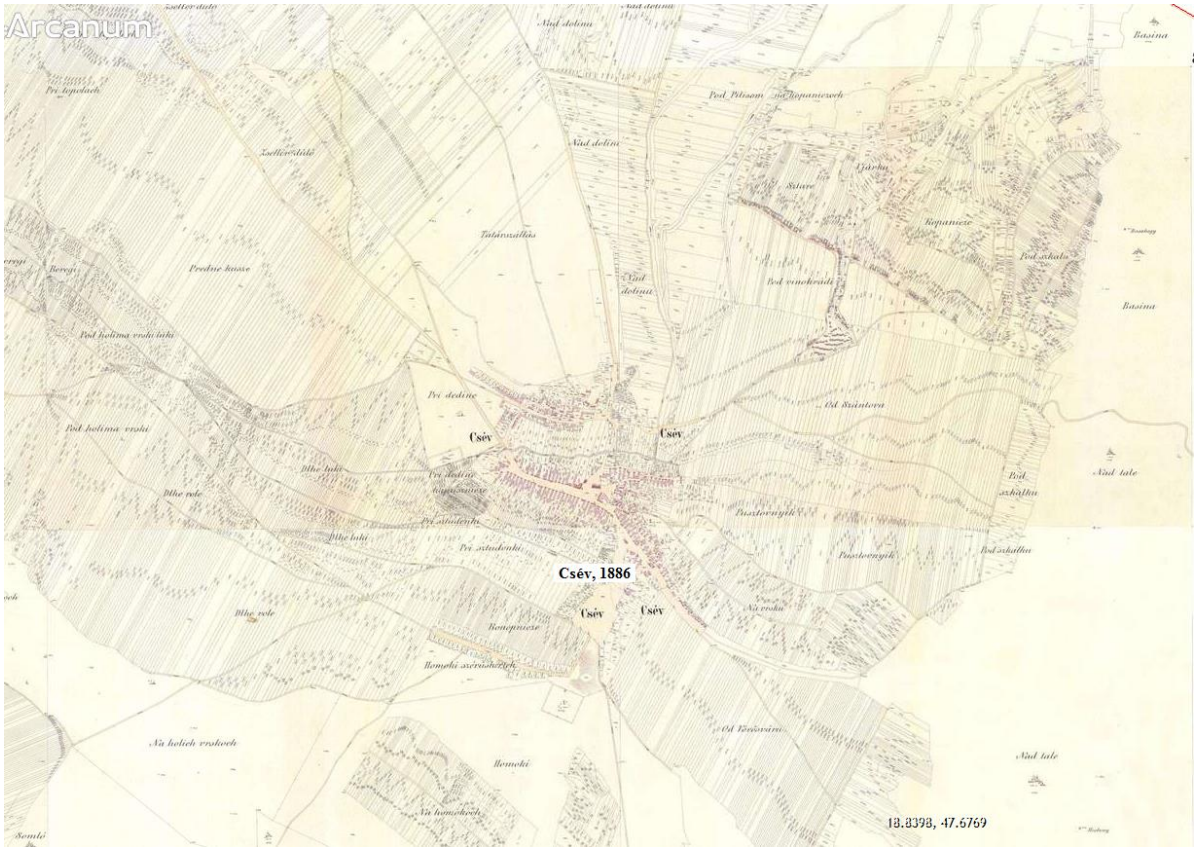

Ezen a nagy precizitással és alapossággal megrajzolt 1886-os térképen jól látható a korabeli tájhasználat. A táj a művelési ágak sokasága miatt roppant változatos képet mutat. A domboldalakon legelők, szántók és hatalmas kiterjedésű napsütötte szőlőskertek; a dombok közötti völgyekben, vízfolyások mentén rétek, a kevésbé vizenyős helyeken a szántóföldek hosszúparcellái, a magasabb területeken erdők találhatóak.

A tájat továbbra is utak szabdalják. A településről a szélrózsa minden irányába utak vezetnek a környező települések a legelők, szőlők és kertek és felparcellázott szántók felé egyaránt.

A szőlőtermesztés fénykorában szőlők hosszú sorai borítják a Klastrompuszta és Pilisszentkereszt felé vezető utak által határolt hatalmas – mára beerdősült - domboldalt, a Kálvári-dombot, a Piliscsabára és Pilisjászfalura vezető utak által határolt hatalmas kiterjedésű Homoki-dűlőt.

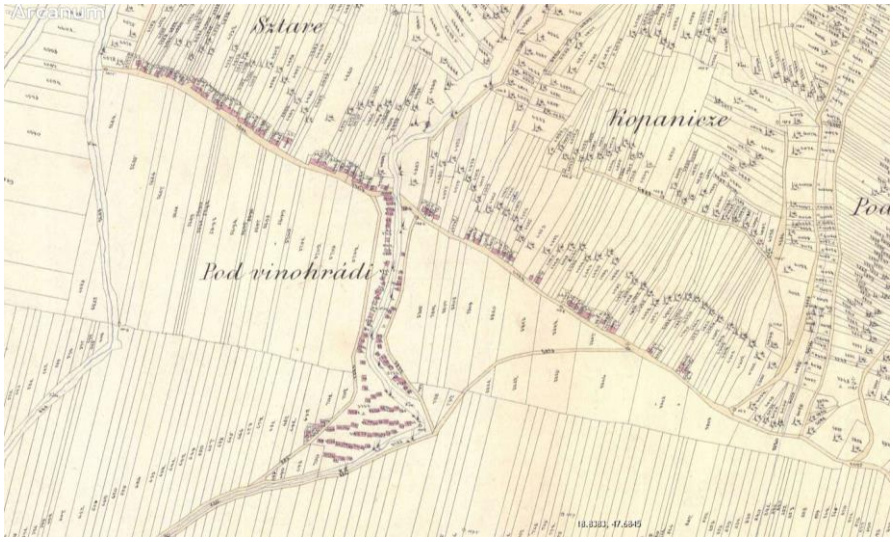

A legrégebbi szőlők mellett megépültek a mai pincefalu épületei. A mai épületek vagy az épületek elődei pontosan beazonosíthatók a térképen.

Belterületen megfigyelhető, hogy elkezdődött az Árpád utca kiépülése valamint megtörtént a mai Dózsa György utca felparcellázása, amelyen ugyan még házak nem állnak, de a térképen ekkor látható telekosztás máig fennmaradt.

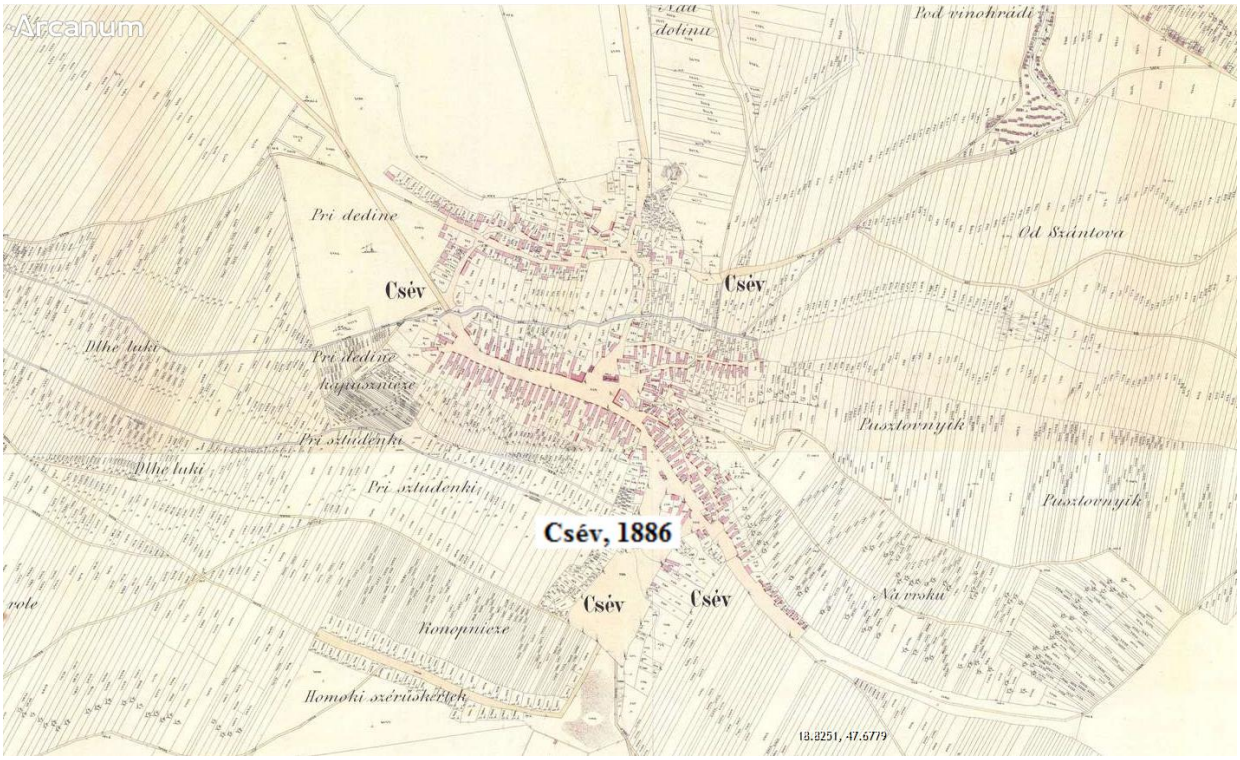

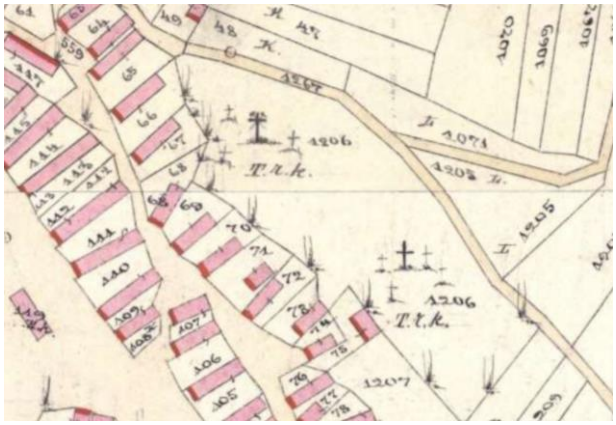

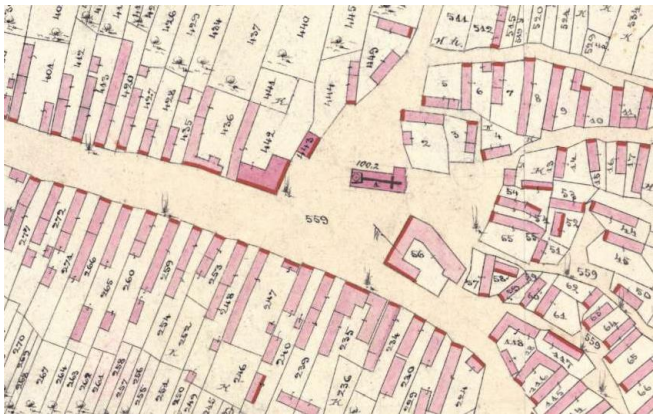

A korabeli térképen aprólékos precizitással megrajzolva látható, beazonosítható minden lakóház és gazdasági épület, a templom, parókia, a két temető…

Harmadik Katonai Felmérés (1869-1887)

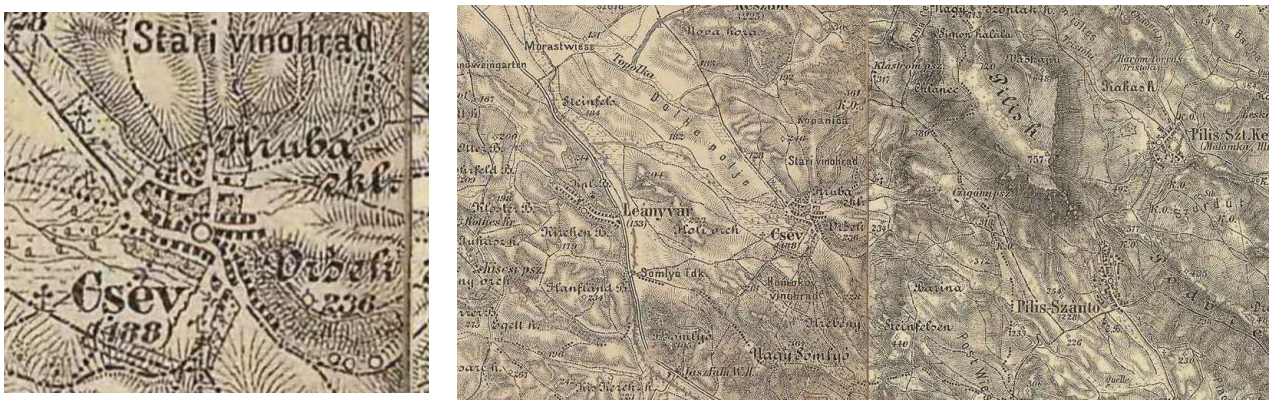

Magyarország Katonai Felmérése (1941)

Leginkább szembetűnő táji elem Piliscsév mellett az 1895-ben kiépült 2 sz. Budapest-Esztergom vasútvonal. A vasútvonal elsődleges célja a budapesti gyárak és a lakosság dorogi szénnel való ellátása volt, de azért szerencsére Piliscsév is kapott megállót és vasútállomást.

Másik jelentős táji elem a filoxéra után eltűnt szőlőültetvények hiánya.

Piliscsév határában megnő a szántóterületek aránya, a legelőket valamint réteket egyre több helyen feltörik, megindul a nagytáblás szántóföldi művelés. A táj képe jelentősen megváltozik. Eltűnik a mezőgazdasági utak nagyrésze. A közlekedési kapcsolatok ezzel letisztultabbá válnak. Két hangsúlyosabb elemként fennmarad a vasútállomás (Pilicsaba-Esztergom) és Kesztölc felé vezető országút.

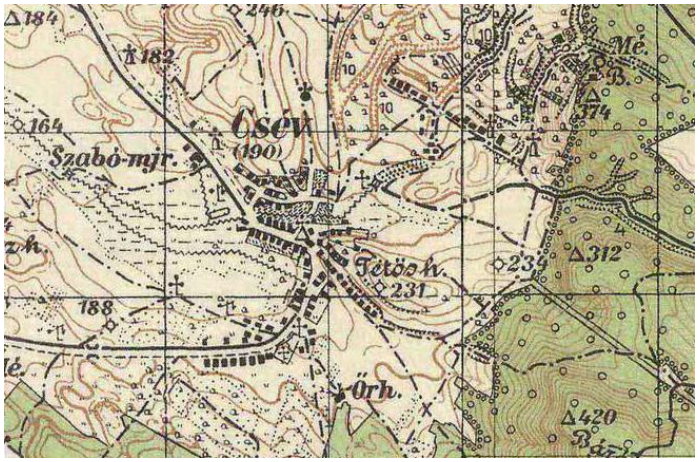

A vasút és vasútállomás megjelenésével természetes, hogy elkezdődött a lakóterület, a lakóházak kiépülése a vasútállomás felé. A temető mellett a Béke utca elfordul nyugatra a vasútállomás irányába és megkezdődik a lakóházakkal való beépülése. Ezen a térképen látható legelőször a Szabó-major későbbi tsz telep ábrázolása a Kesztölciutca-Petőfi utca végében.

1980-as katonai térkép

A szövetkezeti termelés következményeként külterületen véglegesen teret hódít a nagytáblás szántóföldi gazdálkodás. A legelők és rétek aránya erősen visszaszorul. A régi erdős, gyepes, legelőkkel teli és vízfolyások által szabdalt területet az ember erdőirtás, vízgazdálkodás, nagytáblás gazdálkodás révén jelentősen átalakította. Megmaradó réteket, kaszálókat csak az igazán mélyfekvésű, vizenyősebb területeken a Csévi-patak mentén találunk. A pincefalu mögötti területen megindul az erdősülés. A belterület déli oldalában még nyomokban fennmarad a szőlőművelés.

A vasútállomás mellett megjelenik egy kisebb gazdasági terület, az állomás felé tovább folytatódik a Béke utca kiépülése. Véget ér a háború a környező városok iparterületei rengeteg munkahelyet kínálnak, amelynek következtében építkezési hullám jelentkezik Piliscséven is.

Szemmel láthatóan megnövekszik a lakóterületek aránya. Az 50-es évektől kezdve folyamatos beépül lakóházakkal a Dózsa György utca, kiépülnek az Urbanics, Temető, Szilvás, Nagy Imre, Vörösvári, szászvári és szőlősor utcák.

A közlekedési kapcsolatok oly mértékben „letisztulnak”, hogy a település zsákfaluvá válik. A szomszéd települések felé vezető utak a 10-es út kiépítésével jelentőségüket vesztik, használatuk megszűnik. Gyakorlatilag mezőgazdasági, erdőgazdasági utakká válnak.

TÖRTÉNETI TELEPÜLÉSRÉSZ

A történeti településrész területén megmaradt a történelmi utcahálózat, történelmi településszerkezet. Az épületállomány jórészt átépült, azonban az utcahálózat, az utcák vonalvezetése, szélessége vagy adott esetben keskeny mivolta, a kialakult teresedések, a beépítések jellege, telekstruktúra mind értéket képviselnek.

A korai településmag környezetében fontos a kialakult beépítési módok - oldalhatáros és zártsorú - építési helyek megtartása, kerülendő a hagyományos, alacsonyabb épületmagasságoktól kirívóan elütő magas épületek megjelenése. Fontos az épületarányok, nyílásosztások, hagyományos anyaghasználat, színvilág megtartása.

A külső településrészek szabályos, sematikus telekosztásaival, utcahálózatával, szabályos négyzetes, azonos méretű telkeivel ellentétben a történeti településrészben egy organikus telek és utcahálózatot találunk, változatos alakú és nagyon eltérő méretű telkekkel, közterület szélességekkel.

ÁTALAKULÓ TELEPÜLÉSRÉSZEK

A területek utcaképei épületállományukban, építészeti stílusaikban nagyon változatos képet mutatnak. Az 1960-as évektől napjainkig a sátortetős, 80-as évekbeli nyeregtetős épületeken át a legújabb korok mediterrán stílusú házáig, az egyszintes, kétszintes, pincelakásos, tetőteres épületekig bezáróan mindenféle épület megtalálható a

településen. Az anyaghasználatukban, színhasználatukban, tetőformákban nagyon eltérő képet mutató utcákban, sajnálatos módon még inkább szembeötlő a fasorok hiánya és a villanyoszlopok rengetege.

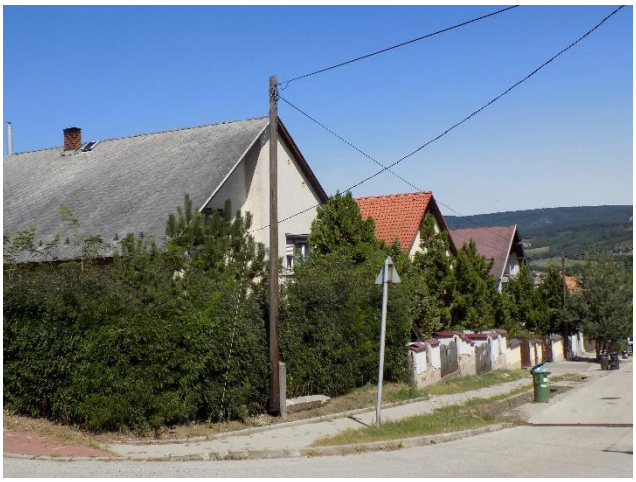

Az átalakuló településrészek körébe az újabb korokban kialakított „mérnöki telekosztású” településrészek, a gazdasági területek, sport és szabadidős területek tartoznak. Ezeken a területeken az átalakulást, új beépítésre szánt területek kialakulását nem lehet és nem is kell megakadályozni, hiszen ez a lakosság megváltozott életmódjának, igényeinek ill. a település gazdasági fejlődésének természetes következménye.

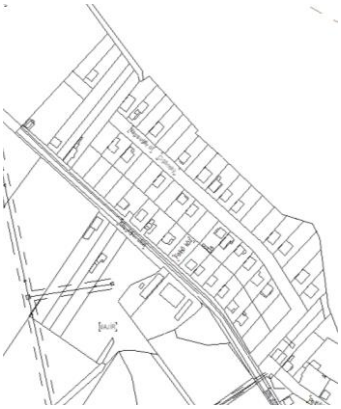

A gazdasági területek szintén az átalakuló településrészek közé tartoznak

BEÉPÍTÉSRE NEM SZÁNT TERÜLETEK

A beépítésre nem szánt területek körébe tartoznak mindazon területek, amelyeken a jövőben nem lenne kívánatos nagyobb épületállomány megjelenése. Ilyenek a jó minőségű szántóterületek, erdőterületek rétek, gyepek, legelők területei, NATURA 2000 területek, tájképvédelemmel érintett területek, az országos ökológiai hálózat területei.

A kialakult tájhasználat azonban szervesen kapcsolódik a település történetéhez, történelméhez, közrejátszik a helyiek identitásának kialakulásában, erősítésében. Nem lehet tehát cél teljesen kizárni ezekről a területekről sem egy-egy laza, szellős beépítésű lovardát, üdülőépületet, sport-szabadidős létesítményt. Fontos azonban, hogy a tájképben továbbra se ezek domináljanak.

A külterületi *kultúrtáj* részei a tájba simuló épületek, szalmabálák, facsoportok, lengedező nádasok, hullámzó vetések mellett az autóutak, magasfeszültségű légvezetékek és a vasút is.

PINCEFALU TERÜLETE, PINCÉK TERÜLETE

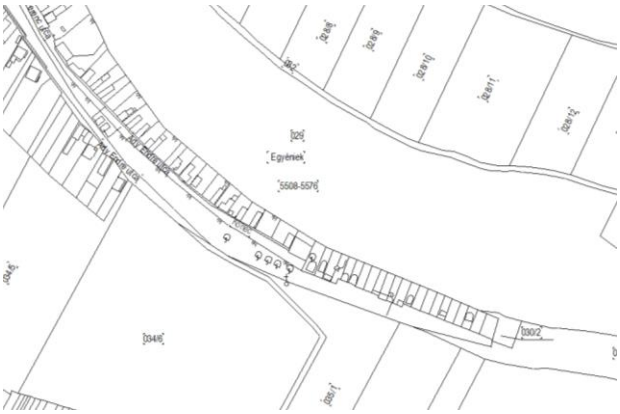

JELENTŐSEBB TELEPÜLÉSI ZÖLDFELÜLETEK

Piliscsév fekvésénél fogva bővelkedik szép zöldterületekben és zöldfelületekben. Kifejezetten épített-tervezett zöldterület a Béke utca-Temető utca találkozásánál fekvő közpark - az árnyas fák alatt megbúvó játszótérrel -és katonasírok területe, a Hősök tere valamint a sportpálya.. De a települést minden irányból körül öleli a természet. A lakóházak mögött a domboldalakban nagy kiterjedésű kertek vannak, a külterületi utakat mindenhol ligetes, fás területek, fasorok kísérik…gyümölcsfáktól zöldell a pincefalu.

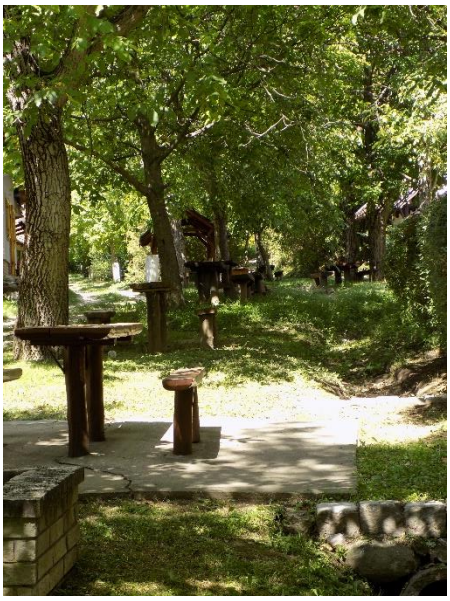

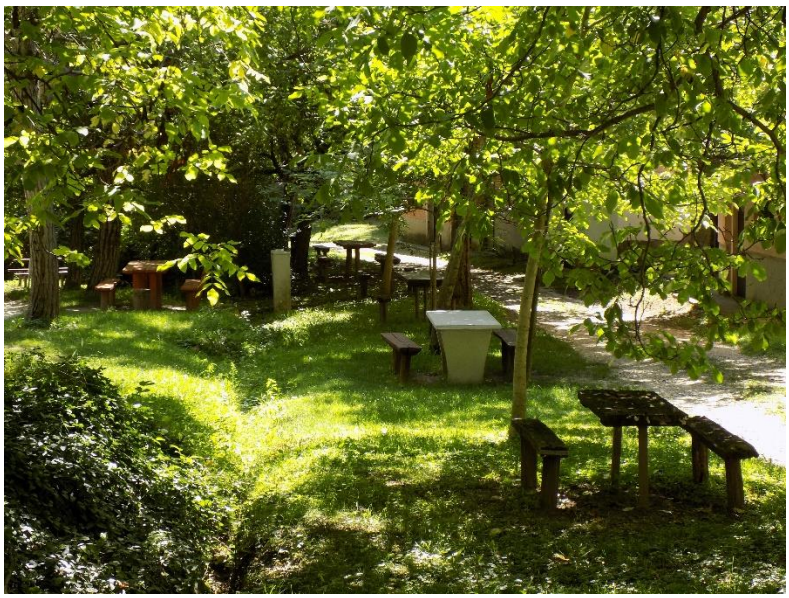

Fentiek alapján Piliscsév területén 5 eltérő karakterű területet jelöltünk ki:

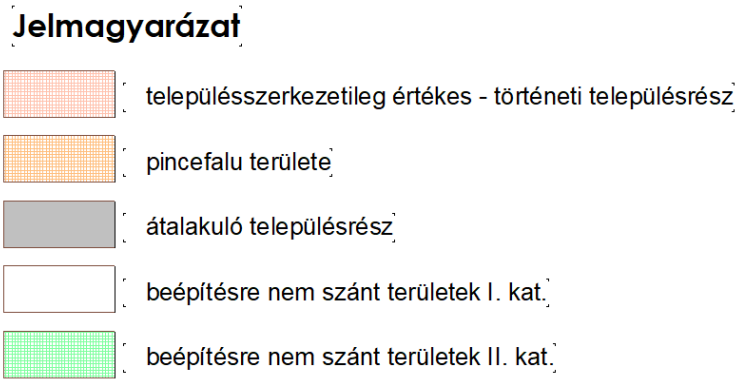

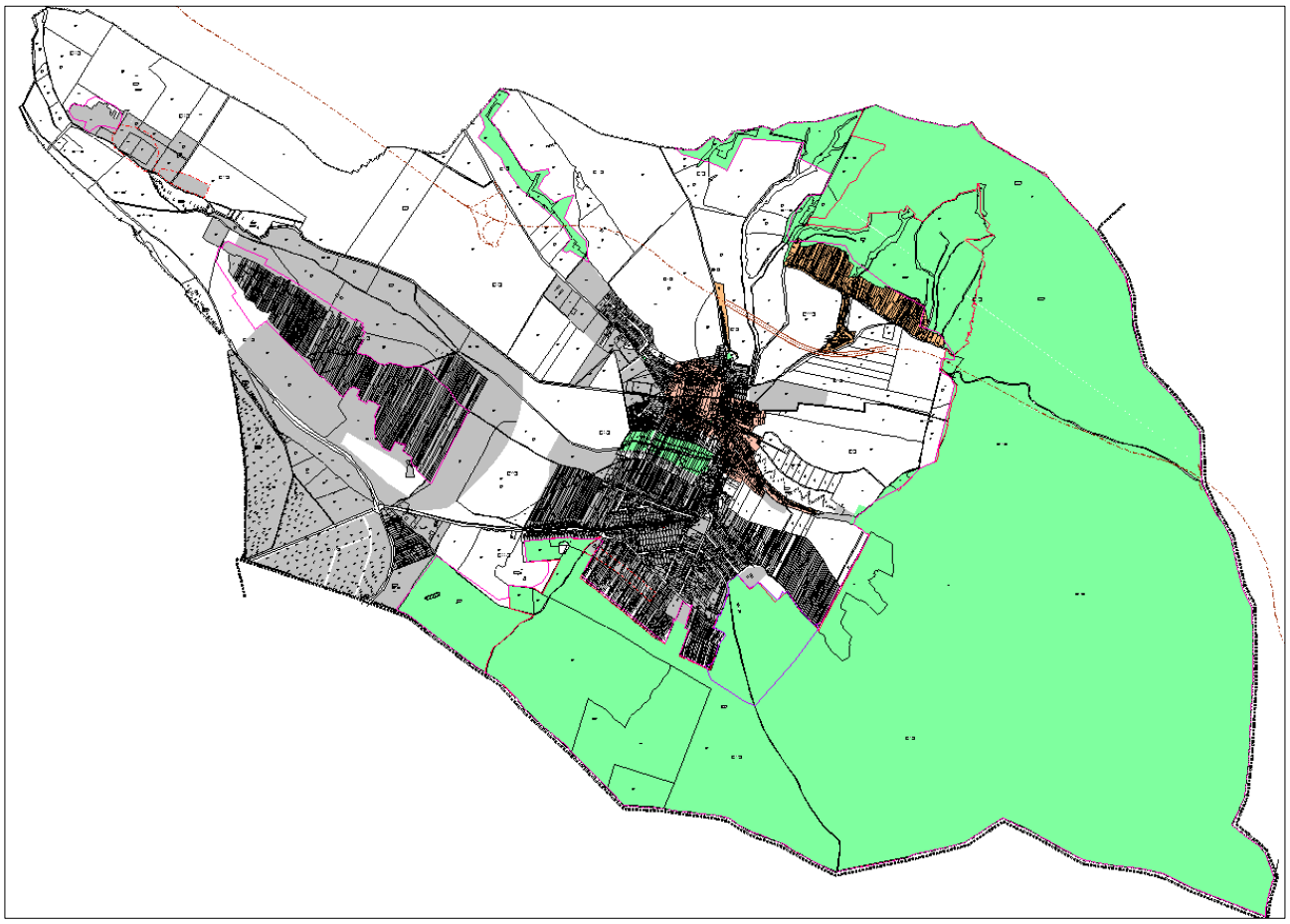

6 AJÁNLÁSOK

A TELEPÜLÉSKÉP MINŐSÉGI FORMÁLÁSÁRA VONATKOZÓ AJÁNLÁSOK:

ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ TÖRTÉNETI TELEPÜLÉSRÉSZRE

AZ ÉPÜLETEK ELHELYEZÉSE

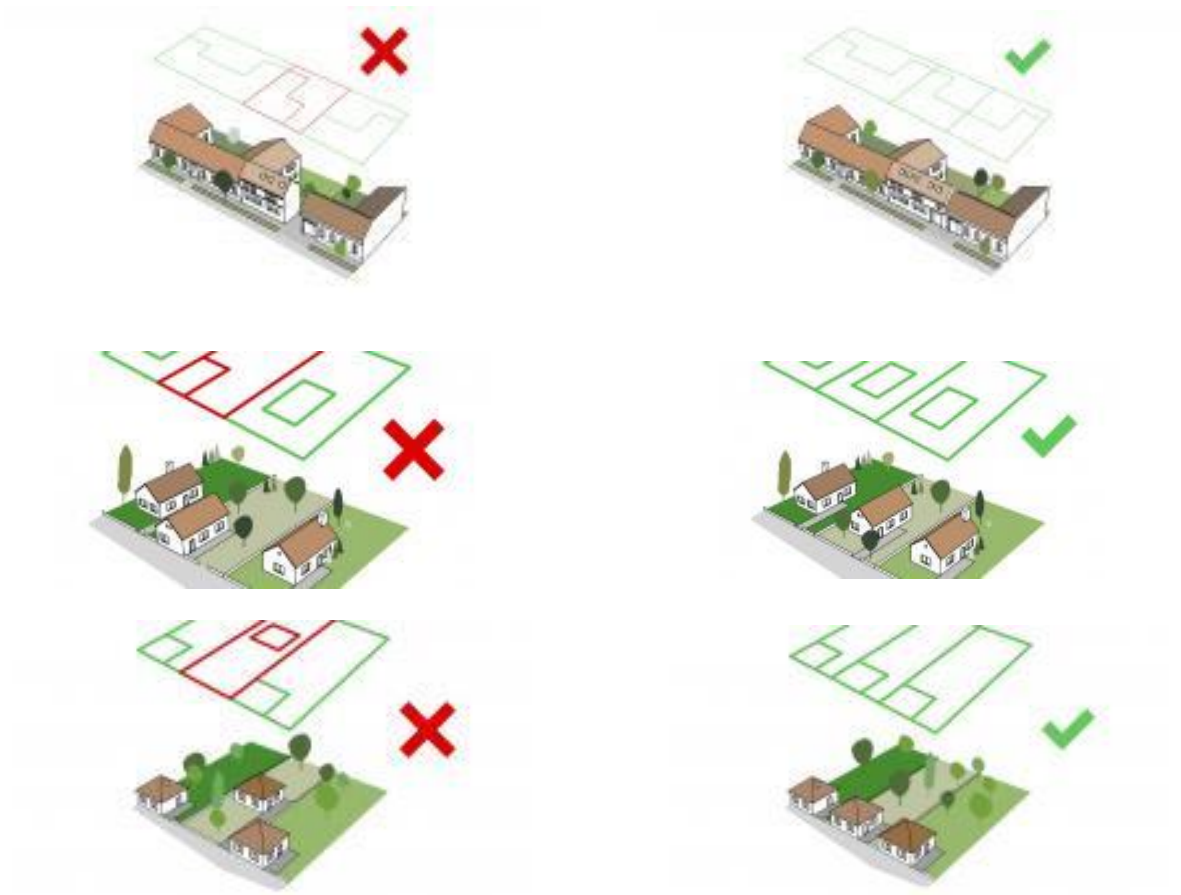

A történeti településrész területén az épületek jellemzően oldalhatáron és zártsorúan helyezkednek el, előkert nélkül vagy minimális előkerttel. A területen nem kívánatos az utcák ritmusától, kialakult telekszélességektől eltérő telekszélességek kialakítása, a hagyományos telekstruktúra megváltoztatása.

AZ ÉPÜLETEK MAGASÁGA

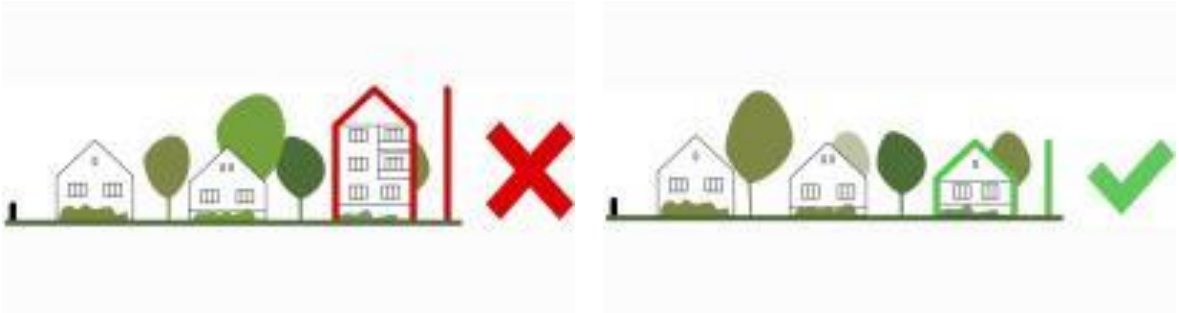

A történeti településrész területén az egykori földszintes épületek fokozatosan átalakultak/átalakulnak. Az egységes településkép megőrzése érdekében azonban két szintesnél magasabb épületek megjelenése nem javasolt. Utcával párhuzamos gerincű épületek esetében ehetőség szerint törekedni kell az egymással harmonizáló ereszmagasság kialakítására.

A TETŐK KIALAKÍTÁSA

A történeti településrész területén kizárólag magastetős épületek találhatóak. A tetőformák általában egyszerűek. Az egységes településkép megőrzése érdekében alacsony hajlásszögű (mediterrán) vagy nagyon magas hajlásszögű (alpesi) épületek megjelenése, valamint manzárdtető kialakítása nem kívánatos. A tető hajlásszögét 38 ^{o}-45° között javasolt meghatározni. Az utcaképek tekintetében az egyes épületek átépítésénél az utcára jellemző tetőgerinc irány, ereszforma követése javasolt. Kerülendő a túltagolt tetők alkalmazása és elvárás a környezetben kialakult rendhez történő alkalmazkodás.
Az épületeken az égetett agyagcserép fedés javasolt. Kerülendő a műantikolt vagy egyéb, nem természetes színű cserepek vagy cseréptől eltérő egyéb héjazatok (műpala, bitumenzsindely stb.) alkalmazása. A feltűnő, kirívó színhasználat (pl. zöld vagy kék cserép) szintén nem megengedhető.

HOMLOKZAT KIALAKÍTÁSA, ANYAGHASZNÁLAT, SZÍNEZÉS

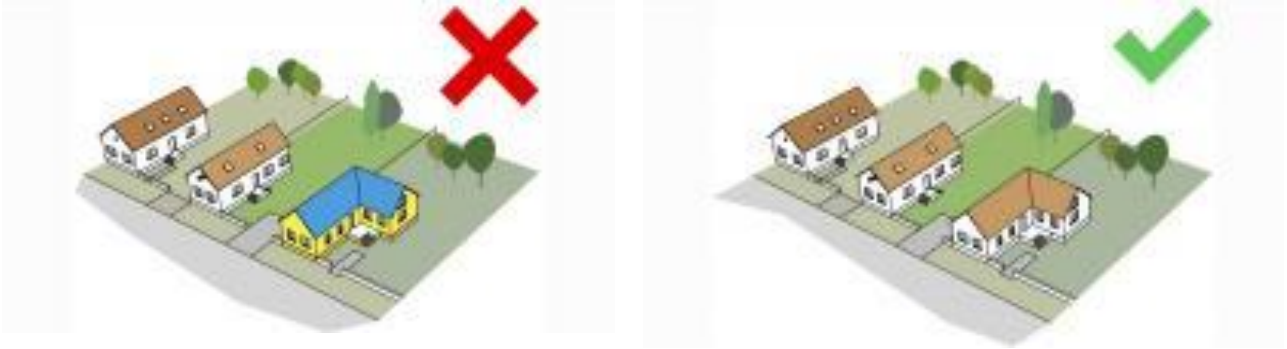

Az épületek homlokzatának, oromfalának, tűzfalának kialakításánál a területen hagyományos vakolt architektúra alkalmazása javasolt. Kerülendő a homlokzat túlzott - kővel, fával vagy téglával történő - burkolása. A homlokzati felületek és nyílászárók színei esetében kerülni kell a túlzottan élénk vagy túlzottan sötét színek (lila, kék, piros…) használatát és a környezethez alkalmazkodó természetes pasztellszíneket kell előnyben részesíteni. Egy adott épületen nem ajánlott túl sok eltérő szín vagy 3-nál több árnyalat alkalmazása.
A lábazatok esetében kerülendő a ragasztott, csempeszerű utánzatok alkalmazása. Előtérbe kell helyezni a hagyományos kő, tégla vagy vakolt lábazatokat.
A nyílászárók esetében kerülni kell a túl sok osztással kialakított vagy fekvő téglalap arányú nyílászárók alkalmazását. A területen lehetőség szerint kerülni kell az utólagosan beépített redőnytokok megjelenését.

TEREPALAKÍTÁS

A település kedvező adottságai közé sorolható a domborzati fekvése. A településen különös gondot kell fordítani a szabad, beépítetlen dombtetők, gerincek látványának fenntartására. Továbbá az épületek telepítése során törekedni domborzatra való illesztésre. Törekedni kell arra, hogy elkerüljük a nagy bevágások vagy aránytalan méretű platók kialakulását.

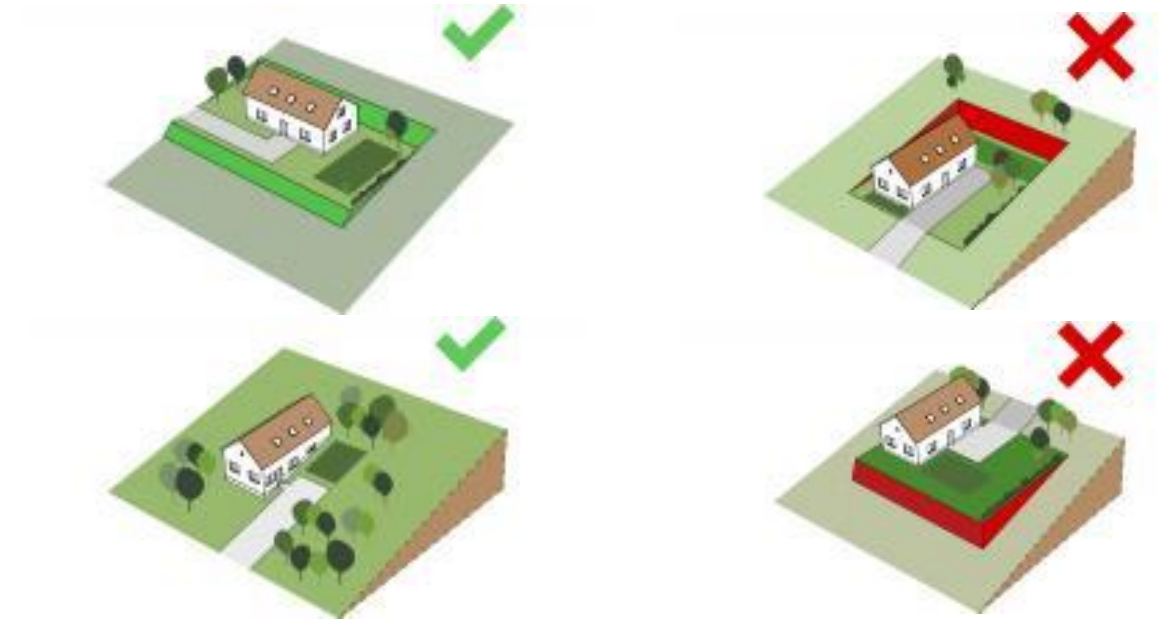

KERÍTÉSEK KIALAKÍTÁSA

A területen a tömör és áttört kerítések egyaránt elfogadhatók. Fontos azonban, hogy a tömör kerítések se legyenek túl magasak, azok ne hassanak nyomasztóan az utcaképre.
Az esetlegesen nádszövettel takart dróthálós kerítés, alumínium hullámlemez kerítés használata nem megengedhető. Kerülendő a területen idegenül ható kovácsoltvas, kovácsoltvas-utánzat kerítések, valamint tömör sövénykerítések kialakítása.

ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ PINCEFALU TERÜLETÉRE

A területen meg kell őrizni a vízfolyást kísérő zöldterületet, zöldfolyosót. A pincék környezetében a térbútorok létesítésekor kívánatos az igényes anyaghasználatra. A területen kerítés nem építhető.

Vasbetonból, betonból, műanyagból, illetve teljes egészében fémből készült térbútorok megjelenése nem kívánatos a területen.

Törekedni kell arra, hogy a pincék felújítása, újjáépítése során hagyományos anyag és színhasználattól, homlokzati architektúrától idegen elemek ne kerüljenek alkalmazásra.
A területen kizárólag pincék és présházak megjelenése, fennmaradása kívánatos, lakóház vagy hétvégi ház nem helyezhető el.
A pincék átalakításakor vagy újjáépítésekor elvárás az adott pincesorban már kialakult szomszédos épületek tetőgerincek irányához való alkalmazkodás.
Az épületek tetőhéjalására kizárólag cserépfedés használható. a pincéken csak fa anyagú nyílászárók (ajtók, ablakok, szellőzők) helyezhetők el.

ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ AZ ÁTALAKULÓ TELEPÜLÉSRÉSZEKRE

AZ ÉPÜLETEK ELHELYEZÉSE

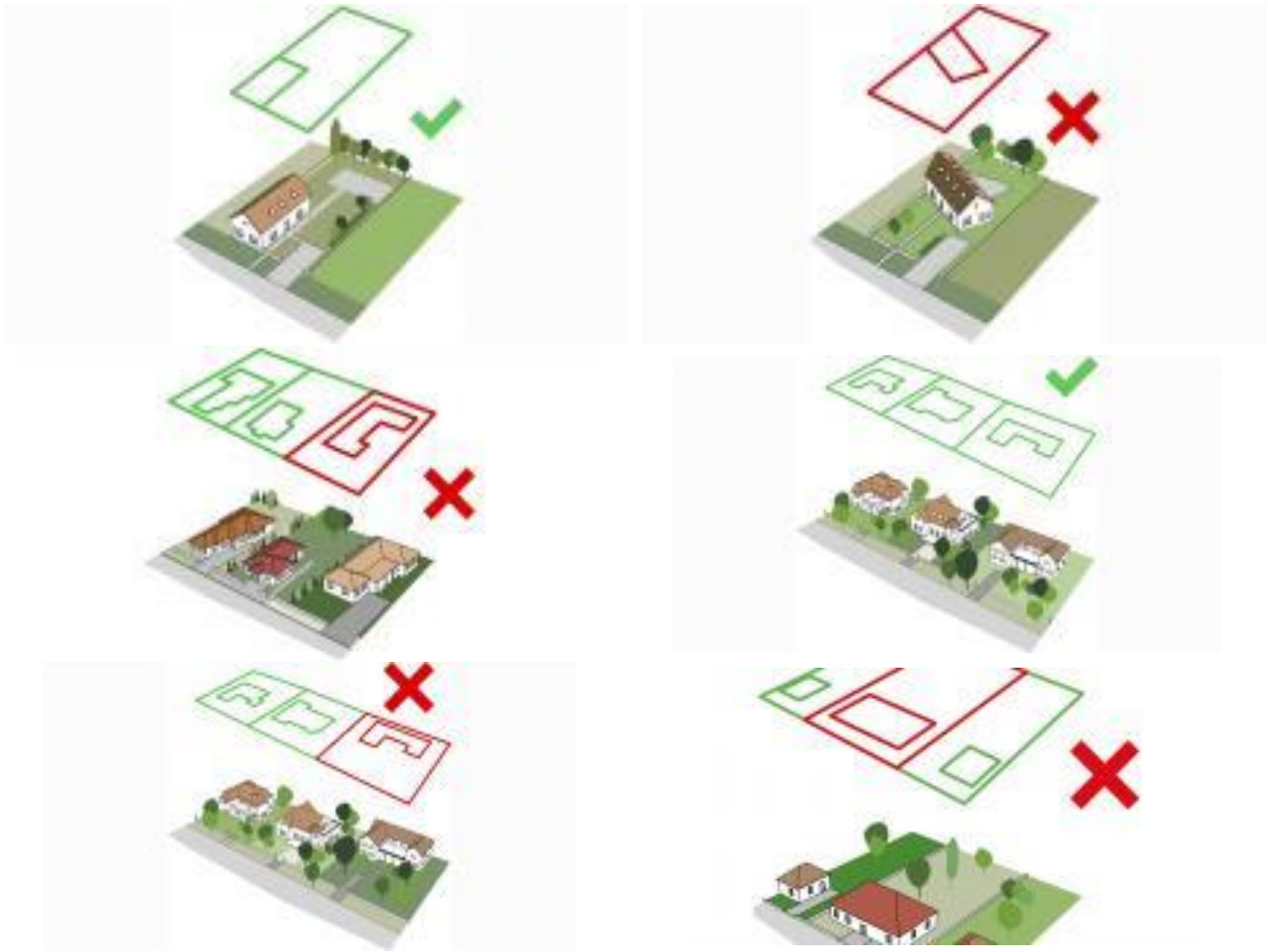

Az átalakuló településrész területén az épületek jellemzően oldalhatáron helyezkednek el, de a legújabb utcákban elfogadható szabadon álló beépítés is. Új épület építése esetén az előkertek mélysége az utcában már kialakult előkert-méretekhez alkalmazkodjon.

AZ ÉPÜLETEK MAGASÁGA

A meglévő épületek közé épülő új házak magassága az utcában meglévő házak magasságához alkalmazkodjon.

A TETŐK KIALAKÍTÁSA

Kerülendő a túltagolt tetők alkalmazása és elvárás a környezetben kialakult rendhez történő alkalmazkodás a gerincirányok, oromfalak, a tetők lekontyolása tekintetében.
Az épületeken cserép fedés javasolt. Kerülendő a nem természetes színű tetőhéjazatok alkalmazása. A feltűnő, kirívó színhasználat (pl. zöld vagy kék tetőfedés) nem megengedhető.

HOMLOKZAT KIALAKÍTÁSA, ANYAGHASZNÁLAT, SZÍNEZÉS

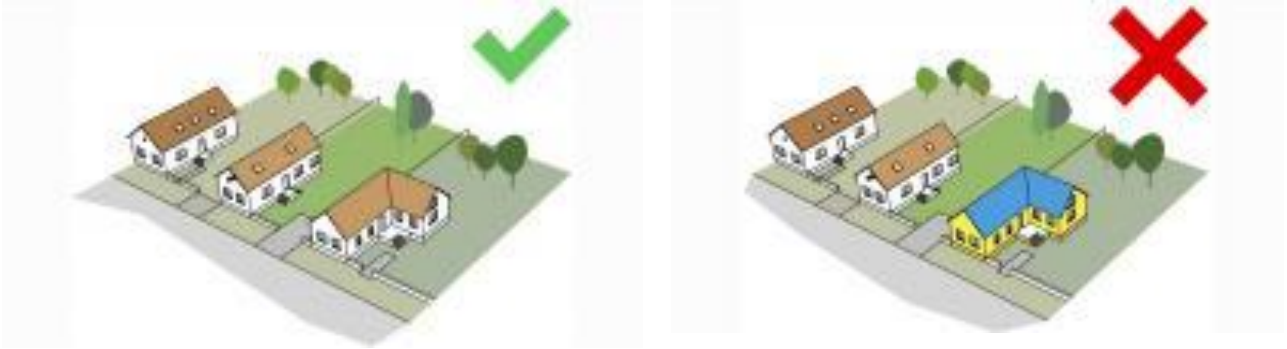

Az épületek homlokzatának, oromfalának, tűzfalának kialakításánál a területen hagyományos vakolt architektúra alkalmazása javasolt. Kerülendő a homlokzat túlzott - kővel, fával vagy téglával történő - burkolása. A homlokzati felületek és nyílászárók színei esetében kerülni kell a túlzottan élénk vagy túlzottan sötét színek (lila, kék, piros…) használatát és a környezethez alkalmazkodó természetes pasztellszíneket kell előnyben részesíteni. Egy adott épületen nem ajánlott túl sok eltérő szín vagy 3-nál több árnyalat alkalmazása.
A lábazatok esetében kerülendő a ragasztott, csempeszerű utánzatok alkalmazása. Előtérbe kell helyezni a hagyományos kő, tégla vagy vakolt lábazatokat.

TEREPALAKÍTÁS

A település kedvező adottságai közé sorolható a domborzati fekvése. A településen különös gondot kell fordítani a szabad, beépítetlen dombtetők, gerincek látványának fenntartására. Továbbá az épületek telepítése során törekedni domborzatra való illesztésre. Törekedni kell arra, hogy elkerüljük a nagy bevágások vagy aránytalan méretű platók, részűk kialakulását.

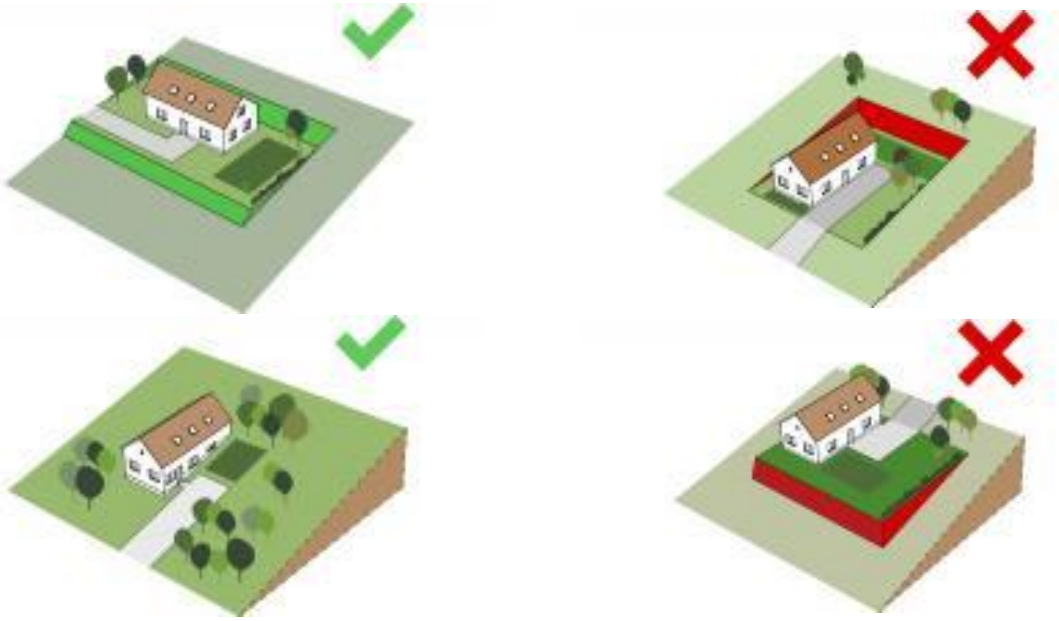

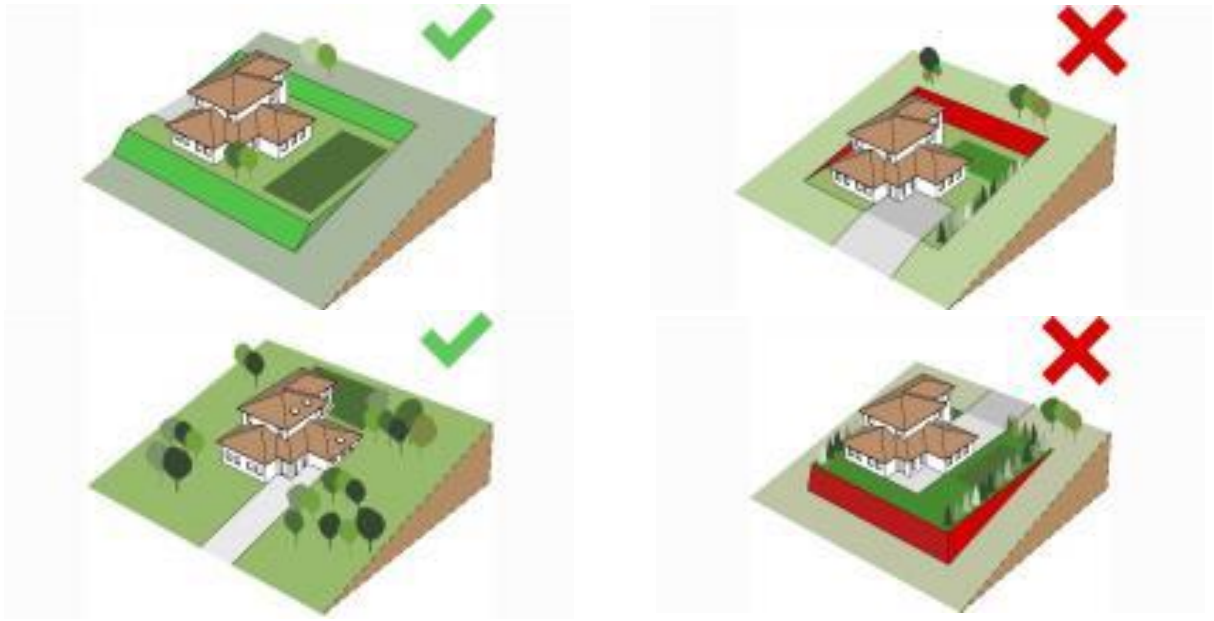

KERÍTÉSEK KIALAKÍTÁSA

A területen a tömör és áttört kerítések egyaránt elfogadhatók. Fontos azonban, hogy a tömör kerítések se legyenek túl magasak, azok ne hassanak nyomasztóan az utcaképre.
Az esetlegesen nádszövettel takart dróthálós kerítés, alumínium hullámlemez kerítés használata nem megengedhető. Kerülendő a területen idegenül ható kovácsoltvas, kovácsoltvas-utánzat kerítések, valamint tömör sövénykerítések kialakítása.

KÖZTERÜLETEK KIALAKÍTÁSA

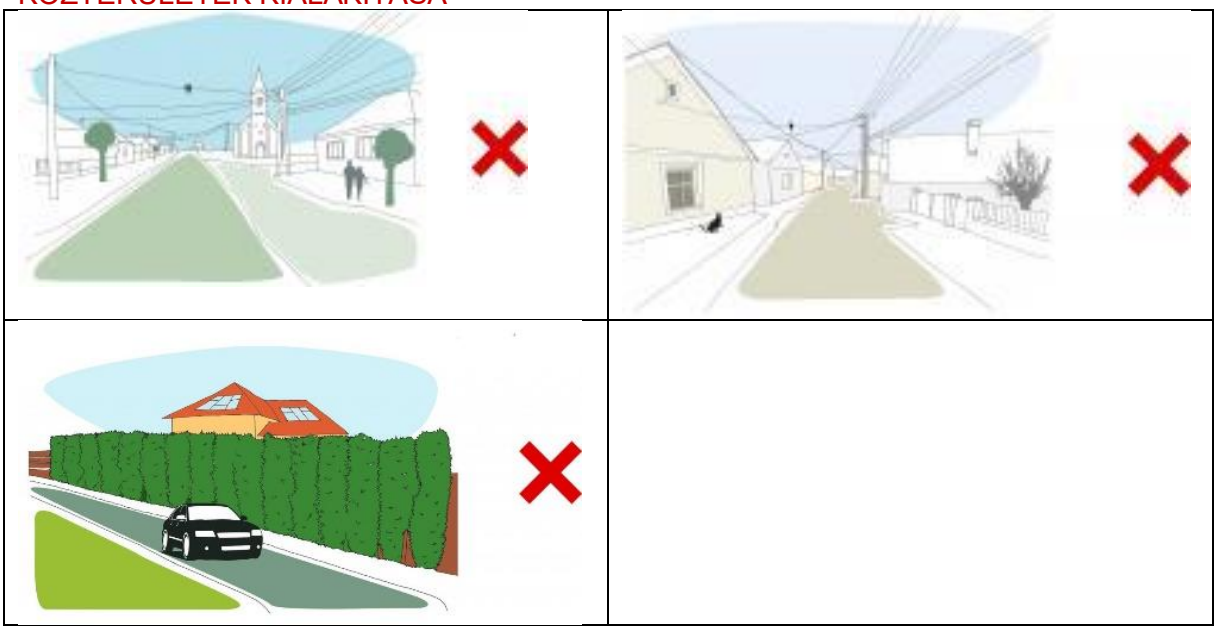

A közterületek kialakítása megléte, hiánya alapvetően befolyásolja egy település imázsát, hangulatát, megítélését. A településkép alakításában nagy szerepe van az utcák, járdák, terek burkolatának, az utcabútoroknak, a közvilágítás, közművek oszlopai kialakításának, minőségének, a zöldfelületeknek, növényzetnek. Különösen nagy gondot kell tehát fordítani a parkok, közterületek növényzetére, a növényfajok kiválasztására, az alkalmazásra kerülő utcabútorokra (kerékpártároló, pad, játszótéri elemek, padok, lámpatestek stb..).

Az utcaképeket rendkívül pozitívan befolyásolják az utakat kísérő fasorok. Fontos lenne, hogy minden utca esetében gondot fordítsanak megfelelő út menti fasorok telepítésére is. Az utakat kísérő meglévő fasorokat mindenképpen meg kell őrizni, a hiányzó fákat, növényzetet pótolni kell. Kerülni kell a kerítések elé ad-hoc jelleggel kitelepített tájidegen fajokból álló növénytelepítést (pl. tömör tujasor)

Az utcafásításoknál csak a honos, tájra jellemző fafajok, esetleg azok változatai, elsősorban gyümölcsfák (különös tekintettel a Piliscséven már sok helyen alkalmazott dió és szilva fák) telepítése engedhető meg. A zöldfelületek, közparkok kialakításánál szintén a tájra jellemző növénytársulások jellegzetes fajai közül a honos vagy meghonosodott, tájba illő fajokat kell alkalmazni és semmi esetre sem tűlevelű. Előtérbe kell helyezni a lombhullató fafajták telepítését és kerülni kell a tájidegen növények alkalmazását. Virágzó növények esetében is fontos az egységes megjelenés, lehetőség szerint egytípusú növényállomány valamint a hagyományos, falusi hangulatot teremtő virágok előnyben részesítése.

Megfelelő növénytelepítéssel kedvezően befolyásolható a település kevésbé vonzó területeinek, pl. egy hulladékudvarnak, gazdasági területnek a megjelenése.

TÁJRENDEZÉSI, TÁJVÉDELMI JAVASLATOK, BEÉPÍTÉSRE NEM SZÁNT TERÜLETEK

Piliscsév külterületének tájszerkezetében alapvetően két tájszerkezeti elem dominál.
A közigazgatási terület kb. 50%-át az erdőterületek teszik ki, kb. 30%-át pedig szántóterületek alkotják. Ezek mellett jelentős arányban találhatóak volt zártkertek a területen, melyek a történelmi mezőgazdasági zöldség- és gyümölcstermesztési életmód, valamint a szőlőművelés maradványai. A rét és legelőterületek a gazdasági és különleges területek kialakulása miatt jelentősen lecsökkentek, arányuk mára elenyésző. Ezen elemek mellett a tájat a településen áthaladó Csévi-patak, a Kenyérmezei patak és egyéb kisebb-nagyobb vízfolyások, vízmosások teszik változatossá.

.

A táj sokszínűségét adó természet közeli élőhelyek, erdők fenntartása kiemelten fontos feladat a településen. Meg kell őrizni a rétek, gyepek, nádasok, vizek érintetlenségét. Meg kell tartani és lehetőleg növelni kell a vízfolyásokat kísérő erdősávok, ligetek területét. Törekedni kell arra, hogy az erdőterületek ne csökkenjenek.

Külterületen elsőrendű fontosságú a település táji megjelenésének védelme. Javasolt az intenzív műveléssel érintett területek csökkentése és az erdők, rétek, kaszálók, gyepek arányának lehetőség szerinti növelése.

Javasolt továbbá a meglévő, nagy kiterjedésű rétek és szántók táblaméreteinek lehetőség szerinti csökkentése és a szegélyek, védőfásítások pótlása, új védőfasorok telepítése. Ezek alapvető fontosságúak a táj jellegének megőrzéséhez.

A piliscsévi erdők egyedi vadregényes világa természetvédelmi, tájképi, településképi és turisztikai értéke felbecsülhetetlen.

Nyilvánvaló, hogy a táj a földfelszín térben lehatárolható, jellegzetes felépítésű és sajátosságú része, a rá jellemző természeti értékekkel és természeti rendszerekkel, valamint az emberi kultúra jellegzetességeivel együtt, ahol kölcsönhatásban találhatók a természeti erők és a mesterséges (ember által létrehozott) környezeti elemek. (Tvt.)

A tájhasznosítás és a természeti értékek felhasználása során meg kell őrizni a tájak természetes és természetközeli állapotát, továbbá gondoskodni kell a tájak esztétikai adottságait és a jellegét meghatározó természeti értékek, természeti rendszerek és az egyedi tájértékek fennmaradásáról.

A történelmileg kialakult természetkímélő hasznosítási módok figyelembevételével biztosítani kell a természeti terület használata és fejlesztése során a táj jellegének, esztétikai, természeti értékeinek, a tájakra jellemző természeti rendszereknek és egyedi tájértékeknek a megóvását.

Az esetleges külterületi fejlesztések során törekedni kell arra, hogy az újabb gazdasági és mezőgazdasági üzemi területek, lovardák a már meglévő ilyen funkciójú területek közelében helyezkedjenek el, mert így a természet közeli területek kevésbé lesznek az esetleg káros hatások által érintve. Az új fejlesztési területek kialakítása, meglévő területek fejlesztése során kötelező telken belüli védőfásítással, védőerdők telepítésével kívánatos elősegíteni a fejlesztések tájba illesztését. (gazdasági területek, kavicsbánya, állattartaó telepek) Az épületek színhasználata tekintetében nem kívánatos a rikító, harsány színek alkalmazása.

A szántók, rétek területén különös gondot kell fordítania vizuális környezetszennyezés elkerülésére. Ezeken a területeken nem kívánatos a tájat elcsúfító mobil konténerek, lakókocsik kihelyezése, 'bódé' jellegű építmények megjelenése.

7 JÓ PÉLDÁK BEMUTATÁSA: ÉPÜLETEK, ÉPÍTÉSZETI RÉSZLETEK

környezetet, településképet, hagyományokat (részben vagy egészben) tisztelő felújítások

épületek, amelyek még magukban hordozzák a lehetőséget
épületek, amelyek egy jóérzésű felújítással, megújítással a településkép, utcakép díszévé válhatnak

kerítések, támfalak

épület részletek, díszes oszlopfők, ajtók, ablakok

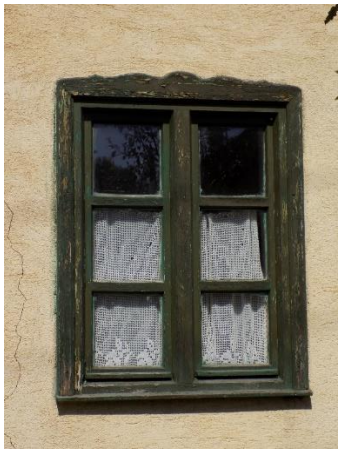

8 JÓ PÉLDÁK BEMUTATÁSA: SAJÁTOS ÉPÍTMÉNYFAJTÁK, REKLÁMHORDOZÓK, EGYÉB MŰSZAKI BERENDEZÉSEK

falusi emlékek, pincék, buszmegállók, utcabútorok, igényes útburkolatok, szobrok

Reklámok elhelyezésére magasabb szintű jogszabály (a reklámok közzétételéről rendelkező 104/2017.(IV.28.) Kormányrendelet) magántulajdonú ingatlanokon nem ad lehetőséget. Közterületen és köztulajdonban álló ingatlanok esetében pedig ugyanezen jogszabály csak részlegesen, területfelhasználáshoz kötötten ad lehetőséget. Közterületen kizárólag az önkormányzat jóváhagyásával lehet reklámot elhelyezni. A reklámokkal, cégérekkel, feliratokkal kapcsolatos általános elvárás és cél a településen, hogy azok harmonikusan illeszkedjenek az utcaképbe és a településképbe, ne hivalkodjanak, környezetüket tiszteletben tartsák.

9 MELLÉKLETEK

EGYEDI TÁJÉRTÉKEK LISTÁJA – Duna Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság adatszolgáltatása

	ELNEVEZÉS	TIPIZÁLÁS	HELYSZÍN	FŐBB JELLEMZŐK, LERÁS	KOR, KELETKEZÉS IDŐPONTJA	ÁLLAPOT, ÁLLAG	SZÜKSÉGES INTÉZKEDÉS
1	Főtéri feszület	Feszület	A Béke utca és a Vörösvári utca találkozásánál.	Másfél méter magas, barnára mázolt fakereszt, fehérre festett fém korpusszal. Mellette fiatal hársfa áll, a kereszt tövébe pálmaliliomot ültettek.	XX. század második fele.	Megfelelő állapotban van, környezetét gondozzák.	A jelenlegi állapot további fenntartása.
2	300 éves emlékmű	Emlékmű	A Vörösvári utca és a Temető utca találkozásánál.	Embermagasságú fehér mészkőtömb, amelyet a szlovákok Piliscsévre való betelepülésének 300. évfordulója emlékére állítottak. A falu nemrégiben felújított főterén, gondozott környezetben található, zúzottkő-burkolattal kiépített gyalogúton közelíthető meg.	1999	Kifogástalan állapotban van, környezete szépen gondozott.	A jelenlegi állapot további fenntartása.
3	Tornácos lakóház a Temető utcában	Lakóépület	Temető utca 1.	Háromosztatú, tornácos paraszthá z, amelyet a mai kor igényeinek megfelelően kétlakásossá alakítottak át. Az ámbitus fehérre meszelt a tornác oszlopai zöld mázolással díszítettek. Kertjében veteményes, néhány gyümölcsfa található.	XX. század eleje.	Az épületet lakják, és ennek megfelelően karban is tartják, kertjét művelik.	A jelenlegi állapot további fenntartása, a sarkon álló ház utcai homlokzataina k fehérre festése, a tornáchoz hasonlóan.
4	Tornácos lakóház a Viola utca sarkán	Lakóépület	Béke u. 49.	Háromosztatú, tornácos paraszthá z, piros-sárga falszínezéssel. A tornácoszlopok zöld mázolású díszítése itt is megfigyelhető. A kertben tuja- és gyümölcsfák, illetve veteményes található. Működ kerítéséhez zöld fémrácsos kapu csatlakozik.	XX. század eleje.	Az épület kissé elhanyagolt képet mutat, vakolata néhol sérült.	A szükséges jókarbantartási munkák elvégzése javasolt.
5	I. és II. világháborús és 56-os áldozatok emlékműve	Emlékmű	Hősök tere, a művelődési ház mellett.	A község két világháborúban és '56-ban elhunyt áldozatainak emlékműve. A fekete gránit obeliszkhez, és az alatta felerősített fekete gránit emléktáblákhoz lépcsőkön lehet feljutni, maga az emlékmű bástyákkal védett erődítményhez hasonlít.	1994	Kifogástalan állapotban van, környezete szépen gondozott.	A jelenlegi állapot további fenntartása.
6	Művelődési Ház	Közintézmé ny épülete	Béke u. 2.	A mára már átépített és felújított épületet eredetileg a Bányász Önsegélyző Egyesület építtette. Az épület	XX. század első fele.	Az épületet teljesen	A jelenlegi állapot további

				eredeti rendeltetése „munkásotthon” volt. Közművelődési célokra való átadására az 1950-es években került sor. Ekkor kapott helyet az épületben a községi könyvtár is, kezdetben csak egy, később két egymásba nyíló helyiségben. A klasszicista stílusjegyeket hordozó téglaépület U-alaprajzú, sárgára festett, tetejét barna cserép fedi, nyílászárói, lábazata ezzel harmonizálva szintén barnára vannak festve.		felújították, kifogástalan állapotban van.	fenntartása.
7	Dr. Kálmánfi Béla emléktáblája	Emléktábla	Béke u. 2. a Művelődési Ház falán.	Kálmánfi Béla (1924-1988) a piliscsévi népdalokat összegyűjtő népzenekutató, főiskolai tanár. A Művelődési Ház az ő nevét viseli. Az emléktábla márványból készült, a felirat vésett, aranyozott kivitelben olvasható rajza.	Az 1990-es évek.	A tábla kifogástalan állapotban van.	A jelenlegi állapot további fenntartása.
8	Feszület a templomnál	Feszület	Hősök tere, a templom mellett.	Mintegy 5 m magas, puhakőből faragott, felújított kereszt, lépcsőzetes lábazaton, hasábot formázó posztamensen. Előtte kővázákban friss virágcsokrok. A kereszt helyi védettséget élvez.	XIX. század vége.	A keresztet felújították, de felirata nehezen olvasható.	A jelenlegi állapot további fenntartása.
9	Kisboldogas szony templom	Templom	Hősök tere 11.	A falu közepén enyhe magaslaton szabadon álló, homlokzati középtornyos, egyhajós, téglalap alaprajzú épület, a hátsó falából kissé kiugró, kosáríves szentélyzáródással. A szentély a hajóval azonos szélességű és magasságú, jobb oldalához sekrestye kapcsolódik. tornyának sisakját fémlemez, a templomtest konty- és a sekrestye félnyeregtetőjét pala fedi. Körülötte bekerített templomkert, a kerítés pillérein keresztúti stációkkal, a kertben régi síremlékekkel. A templom műemléki védettség alatt áll.	1758-ban épült, 1780-ban átépítették.	Kifogástalan állapotban van, környezete szépen gondozott.	A jelenlegi állapot további fenntartása.
10	Általános Iskola	Közintézmény épülete	Marx K. u. 1-3.	A kétemeletes épületben napközi otthonos általános iskola működik. Szlovák nyelvet is tanítanak, ápolják a nemzetiségi hagyományokat. A klasszicista stílusjegyeket magán viselő épület homokszínűre vakolt, tetejét barna pala fedi, a nyílászárói ezzel harmonizálva szintén barnára vannak festve.	1926	Az épület kifogástalan állapotban van.	A jelenlegi állapot további fenntartása.
11	Kisboldogas szony szobor	Szentek szobra	Marx K. u. 1-3. Az iskola főbejáratánál.	A Máriát ábrázoló szobor az általános iskola építésekor került a főbejárat melletti falfülkébe. Alkotója Sződy Szilárd szobrászművész. A szobor helyi védettséget élvez.	1926	A szobor jó állapotban van.	A jelenlegi állapot további fenntartása.
12	Jurkovics	Emléktábla	Béke u. 7.	Vörös márvány tábla, rajta a következő felirattal:	1990-es évek	A tábla	A jelenlegi

	Béla emléktábla			Elvtársi szeretettel és nemes büszkeséggel emlékezünk Jurkovics Bélára (1933-56), aki az Ellenforradalom idején a népi hatalmat védő harcokban vesztette fiatal életét. Hősi halálával az igazi hazaszeretetnek legszebb példáját adta.	vége.	kifogástalan állapotban van.	állapot további fenntartása.
13	Tájház	Tájház	Béke u. 6.	Piliscsév néprajzi értékeinek bemutatása, a hagyomány és a múlt üzenetének átadása a falumúzeumban berendezett állandó kiállítás célja. Helyi védett épület.	XX. század eleje.	Kifogástalan állapotban van, környezete szépen gondozott.	A jelenlegi állapot további fenntartása.
14	Lakóház a Kesztölci utcában		Kesztölci u. vége.	Fehérre festett, háromosztatú, tornácos lakóház. A tornácoszlopokon itt is felfedezhető a zöld mázas díszítés. Nyílászárói, kerítése is zöldre festett. Az épület mögött, annak tengelyében melléképület épült. A kert szépen gondozott. Helyi védelem alatt áll.	XX. század eleje.	Kifogástalan állapotban van, udvara, kertje szépen gondozott.	A jelenlegi állapot további fenntartása.
15	Lakóház a Petőfi utcában		Petőfi S. u. 37.	Hagyományos paraszthház, a tető jellegzetesen túl van húzva a bejárat fölött, mintegy előtetőként. Nyílászárói eredetiek, zöldre vannak festve. Helyi védelem alatt áll.	XX. század eleje.	Jó állapotban van, udvara gondozott.	A jelenlegi állapot további fenntartása.
16	Bányász Emlékmű		Tatár u. - Rákóczi F. u. kereszteződése.	Két utca kereszteződésében szépen kialakított terecske ad helyet az egy csilléből és egy vájattámasztó fakeretből álló emlékműnek. Körülötte ízléses dísznövény kiültetés és pihenőpadok találhatók. Egy olyan hivatás emlékére állíttatott, amelynek hosszú éveken át létét köszönhette a település. A faszerkezetre a bányászok köszönését vésték: Jó szerencsét!	2006	Kifogástalan állapotban van, környezete szépen gondozott.	A jelenlegi állapot további fenntartása.
17	Szent Orbán szobor	Lakóépület	Pincefalu	Helyi védettség alatt álló szobor. Henger alakú posztamensen áll a puhakőből faragott szoboralak, feje felett fém esőtető. A posztamens maga is különleges: Maximinus császár korából származó s a múlt században megtalált római mérföldkő. Előtte pihenőpad, mellette hársfa áll.	Feltehetően a XIX. század második fele.	Az szobor jó állapotban van, környezete rendezett.	A jelenlegi állapot további fenntartása.
18	Kilátópont	Lakóépület	A Pincefaluba vezető út.	A Pincefaluba vezető útról szép panoráma nyílik a Piliscsévet övező hegy- és dombvonulatokra.		Tökéletes kilátópont, a látványt beépítés nem akadályozza.	A jelenlegi állapot további fenntartása.
19	Piliscsév-Pincefalu	Emlékmű	Ha a Basa utcán	Helyi védelemre javasolt, mintegy 30-40 pincéből álló, a környéken hagyományos megélhetési formához, a	XX. század első fele.	A Pincefalu hangulatos, jó	A jelenlegi állapot további

			elhagyjuk Piliscsévet, a belterületétől északkeltre.	szőlőműveléshez kötődő épületegyüttes. A pincék változatos színezésűek, cserépfedésű téglaépületek.		állapotban van, környezete rendezett.	fenntartása.
20	Akácos feszület	Szentek szobra	A Basa utca végén, egy kis erdőfolt tövében.	Embermagasságú, barnára festett fakereszt, rajta fém korpusszal. Körülötte virágágyás, és néhány pad.	1960-as évek.	A kereszt jó állapotban van, környezete rendezett.	A jelenlegi állapot további fenntartása.
21	Temető	Kilátópont	A Temető utca végén, a falu szélén.	Falusi köztemető, szép kilátással a Pilisre.	A XX. század elejétől találhatók itt sírok.	A temető gondozott, jó állapotban van.	A jelenlegi állapot további fenntartása.
22	Ady utcai pincesor	Pincefalu	Az Ady E. u. végén.	A domboldalba vájt borospincék együttese, változó homlokzatképzéssel, színezéssel. Helyi védettség alatt állnak.	A XX. század eleje.	A pincék jó állapotban vannak, környezetükkel együtt szépen gondozzák őket tulajdonosaik.	A jelenlegi állapot további fenntartása.
23	Kilátópont az Ady utca végéről	Feszület	Az Ady utca végén, a pincesorral szemben.	A kilátópontról szép látvány nyílik a szomszédos gabonatáblákra, azokon túl a Vörösvári utca házaira, s a környező dombokra, erdőkre.		Tökéletes kilátópont, a látványt beépítés nem akadályozza.	A jelenlegi állapot további fenntartása, a mezőgazdasági terület beépítetlenségének további megőrzése.
24	Lakóház az Ady utca elején	Temető	Ady E. u. 3.	Utcafronti telekhatárra telepített, szépen felújított lakóház, feltehetőleg a felújítás alkalmával megvalósított tetőtér-beépítéssel. A nyílászárók, a kapu színezése zöld, a faluban hagyományosnak számító módon.	A XX. század első fele.	Kifogástalan állapotban van, környezete szépen gondozott.	A jelenlegi állapot további fenntartása.
25	Kút a Béke utcán	Pincesor	Béke u. 17. sz. alatti házzal szemben.	Fehérre festett, üzemen kívül álló kút. A víz pumpálására szolgáló kart már leszerelték a kútról. Örökzöldek, nyírt sövény szegélyezik.	XX. század eleje.	Jó állapotban van, környezete szépen gondozott, de	A jelenlegi állapot további fenntartása legalább, ha a kút újra

						már nem működik. Festése itt-ott megkopott.	üzembe helyezése nem lehetséges. Újramázolása is javasolt.
26	Kilátópont a Kálváriáról	Kilátópont	Kálvária u. vége, a Kálvária mellett.	A kilátópontról szemet gyönyörködtető látvány tárul fel az egész faluról.		Tökéletes kilátópont, a látványt beépítés nem akadályozza, mert a kilátópont a háztetők fölé magasodik.	A jelenlegi állapot további fenntartása, a kilátóponton a spontán felverődő növényzet rendszeres kaszálása javasolt továbbra is.
27	Kálvária	Kálvária	Kálvária u. vége.	A Kálváriát eredetileg 1772-ben állították a Kálváriadombon, felújítására Rákos Péter kőszobrász restaurátor jóvoltából került sor 2009-ben. A Kálvárián a klasszikus elrendezés szerint középen látható a keresztre feszített Krisztus kőből faragott alakja, tőle jobb- és bal oldalra a két lator, szintén a kereszten. A feszületek mögötti területen elszórva 10-15 régi sírkő került elhelyezésre, a 19. századból.	1772, felújítva 2009-ben.	Kifogástalan állapotban van, de környezete kissé elhanyagolt.	A jelenlegi állapot további fenntartása, a Kálvária körül a spontán felverődő növényzet rendszeres kaszálása javasolt továbbra is.
28	Máriás feszület	Feszület	Dózsa Gy. u. vége.	Hársfák, ezüstfák, tuják, orgonabokrok gyűrűjében, fehérre festett hengeres posztamensen áll a szintén fehérre festett kőfeszület, rajta festett fémkorpusz. Mellette fémállványon Mária festett gipsz-szobra látható. Körben néhány működő virágláda és padok találhatók.	XX. század első fele.	Jó állapotban van, környezete gondozott, bár a padok már kissé elöregedtek.	A jelenlegi állapot további fenntartása.
29	Basa utcai feszület	Feszület	Basa u. 21. sz. ház mellett.	A házak között futó vízelvezető árok partján áll a mintegy másfél méter magas lakkozott fa feszület, rajta festett fém korpusszal.	1960-as évek.	Jó állapotban van, környezete gondozott, bár feszület	A jelenlegi állapot további fenntartása, a feszület újra lakkozása

						lakkozása kissé már megkopott.	javasolt.
30	Kilátópont a Kopasz-hegyről	Kilátópont	A Kopasz-hegy délkeleti peremén.	A kilátópontról szép látvány nyílik a szomszédos szántóföldekre, azokon túl falura, s a környező hegyekre, erdőkre.		Tökéletes kilátópont, a látványt beépítés nem akadályozza.	A jelenlegi állapot további fenntartása, a mezőgazdasági terület beépítetlenségének további megőrzése.
31	Mészégető kemence	Mészégető	A Tinnyei út mellett az erdőben.	A település egyik legfontosabb megélhetési forrását nyújtotta a mész- és faszénégetés volt. Az égetőkemencék közül - bár a FÖMI térkép többet is jelöl - ma már a többség nem lelhető fel, vagy a területük nem közelíthető meg, mert el van kerítve. Ez az elhagyott mészégető kemence gyakorlatilag az egyetlen olyan képviselője ennek a megélhetési formának, amelyet megtaláltam. A növényzet szinte teljesen benőtte. A kemence nyílását terméskőből rakott támfal erősíti. A kemece nyílása félköríves, téglából rakott.	XIX. század eleje.	Elhagyatott, omladozik, az erdő szinte teljesen benőtte, nagyon nehéz megtalálni.	A kemence környezetének megtisztítása, bemutathatóvá tétele, odajutás megkönnyítése.
32	Kilátás a Basina-völgy feletti szikláról	Kilátópont	A Basina-völgy mellett, kint a hegy peremén.	A kilátópontról szépséges látvány nyílik Piliscsévre.		Tökéletes kilátópont, a látványt beépítés nem akadályozza, mert a kilátópont messze a falu fölé magasodik.	A jelenlegi állapot további fenntartása, a kilátópont jelzése a turistaúton, esetleg pihenőpad kihelyezése.
33	Eszperantó forrás	1.4.1. Történelmi vagy kulturális eseménnyel, illetve jelentős személlyel	A Basina-völgyben.	Pesti Frigyes földrajzinév-gyűjtő szerint eredetileg Elletíšká studenka volt a neve, de a 20-as évek végén a környék bányászaiból alakult illegális kommunisták kirándulás ürügyén szemináriumi helyüknek ezt a forrást választották. Fedőfogalkozásuknak az akkori divatos eszperantó nyelv tanulását választották. Lassacskán ez a név ragadt meg a köztudatban. Hajdani népszerűségét bizonyítja, hogy Kukola Mihály	1920-as évek.	Sokat veszített korábbi fényéből.	A forrás környékének rendbetétele, rendszeres gondozása.

		kapcsolatos egyedi tájérték		hentes minden hétvégén lacikonyhát működtetett a forrással szemben. A forrás már elapadt, ezért a hely is inkább mint emlékhely érdemel figyelmet. A kőből rakott, hasáb alakú forrásfoglalás, néhány pad, tűzrakóhely még megtalálható a területen.			
34	Szontagh-kopjafa	Emlékoszlop	A Basina-völgyben, nem messze az Eszperantó-forrástól.	A Budapesti Természetjáró Sportszövetség állította a kopjafát az erdő sűrűjében, Szontágh Ottó (1943-2006) természetjáró, túravezető emlékére.	2007	A kopjafa jó állapotban van.	A jelenlegi állapot további fenntartása.

VÉDELEMMEL ÉRINTETT TERÜLETEK – Duna Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság adatszolgáltatása

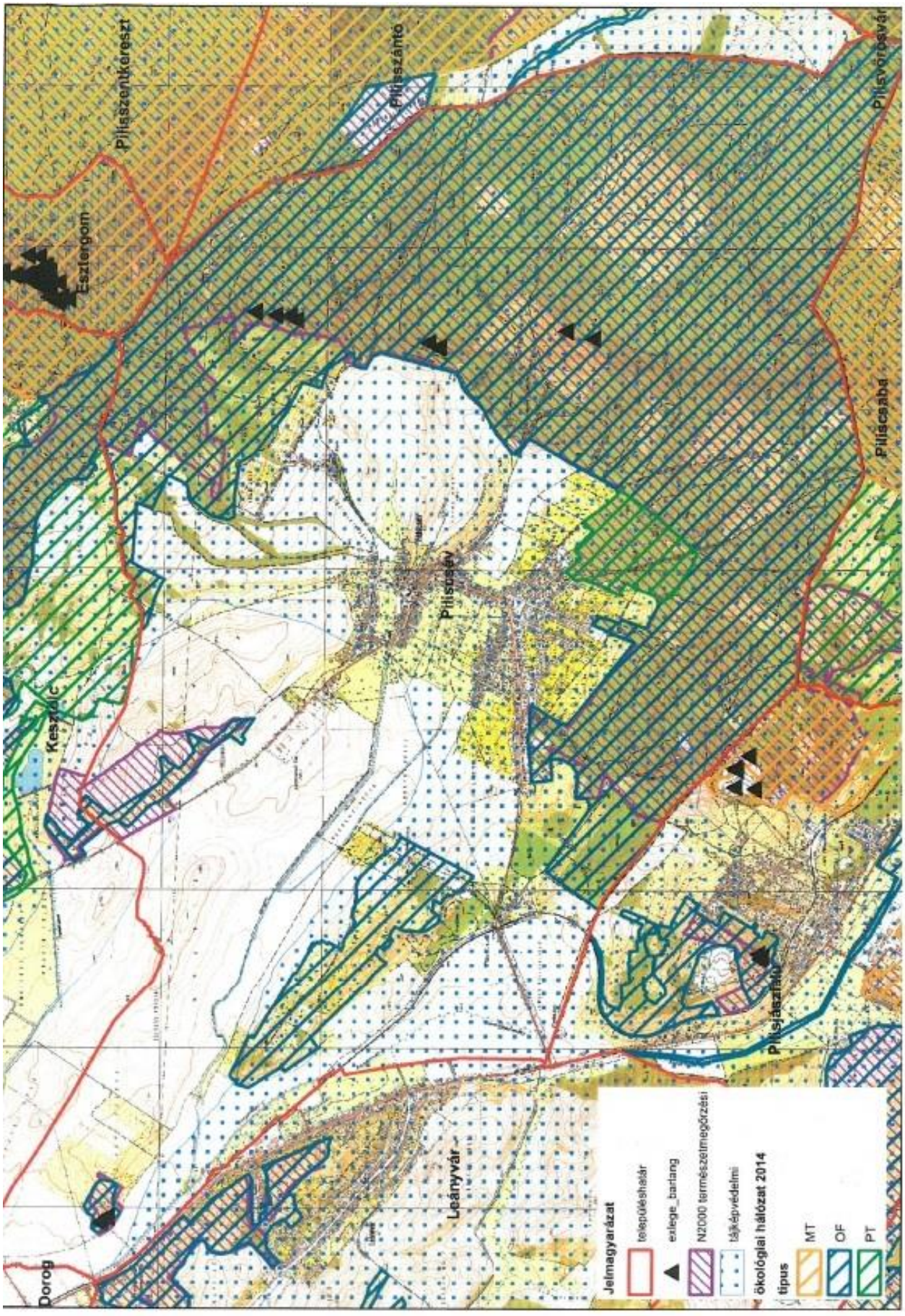
Pilisszentkereszt
Pilisszántó
Pilisvörösvár
Esztergom
Piliscsaba
Pilisszív
Kesztölc
Leányvár
Pilisjászfalu
Dorog
Jelmagyarázat
településhatár
exlege_bartang
N2000 természetmegőrzési
tájképvédelmi
ökológiai hálózat 2014
típus
MT
OF
PT

TERMÉSZET- ÉS TÁJVÉDELMI SZEMPONTBÓL NÖVÉNYTELEPÍTÉSRE JAVASOLT FAJOK LISTÁJA

Őshonos fafajok

Tudományos név	***Magyar név***
Acer campestre	mezei juhar
Acer platanoides	korai juhar
Acer pseudoplatanus	hegyi juhar
Acer tataricum	tatár juhar
Betula pendula	közönséges nyír
Carpinus betulus	közönséges gyertyán
Fraxinus angustifolia subsp. pannonica	magyar kőris
Fraxinus excelsior	magas kőris
Fraxinus ornus	virágos kőris
Malus sylvestris	vadalma
Populus nigra	fekete nyár
Populus termula	rezgő nyár
Prunus avium	madárcseresznye
Prunus padus	zselnicemeggy
Pyrus pyraster	vadkörte
Quercus cerris	csertölgy
Quercus petraea	kocsánytalan tölgy
Quercus pubescens	molyhos tölgy
Quercus robur	kocsányos tölgy
Salix alba	fehér fűz
Sorbus aria	lisztes berkenye
Sorbus aucuparia	madárberkenye
Sorbus domestica	házi berkenye
Sorbus torminalis	barkóca berkenye
Tilia cordata	kislevelű hárs
Tilia platyphyllos	nagylevelű hárs
Ulmus glabra	hegyi szil
Ulmus laevis	vénicszil
Ulmus minor	mezei szil
Staphylea pinnata	mogyorós hólyagfa

Őshonos cserjefajok

Tudományos név	***Magyar név***
Berberis vulgaris	közönséges borbolya
Cerasus fruticosa	csepleszmeggy
Cornus mas	húsos som
Cornus sanguinea	veresgyűrű som
Coryllus avellana	közönséges mogyoró
Cotinus coggygria	cserszömörce
Cotoneaster niger	fekete madárbirs
Crataegus laevigata	kétbibés galagonya
Crataegus monogyna	egybibés galagonya
Euonymus europeus	csíkos kecskerágó
Euonymus verrucosus	bibircses kecskerágó
Hedera helix	közönséges borostyán
Ligustrum vulgare	közönséges fagyal
Lonicera xy losteum	ükörke lonc
Prunus spinosa	kökény
Prunus tenella	törpemandula
Rosa canina	gyepűrózsa
Rosa pimpinellifolia	jajrózsa
Rubus caesius	hamvas szeder

Salix cinerea	rekettyefűz
Spiraea media	szirti gyöngyvessző
Viburnum lantana	ostorménfa
Viburnum opulus	kányabangita
Vinca minor	kis télizöld meténg

Telepítésre javasolt egyéb fa- és cserje fajok

Tudományos név	***Magyar név***
Acer ginnala	tűzvörös juhar
Aesculus carnea	vadgesztenye
Aesculus hippocastanum	vadgesztenye
Catalpa bignonioides	szivarfa
Colutea arborescens	sárga borsófa
Corylus colurna	törökmogyoró
Ginkgo biloba	páfrányfenyő
Laburnum anagyroides	közönséges aranyeső
Liriodendron tulipifera	tulipánfa
Malus baccata	díszalma
Platanus × acerifolia	közönséges platán
Prunus × cistena	vérszilva
Salix caprea	kecskefűz
Sophora japonica	japánakác
Sorbus rotundifolia	kereklevelű berkenye
Staphylea pinnata	mogyorós hólyagfa
Tilia tomentosa	ezüsthárs
Prunus fruticosa	csepleszmeggy
Prunus serrulata	díszcseresznye

TILTOTT FAJOK LISTÁI

1143/2014. EU rendelet
az idegenhonos inváziós fajok betelepítésének vagy behurcolásának és terjedésének megelőzéséről és kezeléséről

A rendelet alapján a tagországok képviselőiből álló inváziós fajok elleni védelemért felelős bizottság elfogadta azt a növény- és állatfajlistát, mely az Unió számára veszélyt jelentő inváziós idegenhonos fajok jegyzékét alkotja. A listán szereplő fajok egyedeire vonatkozó szigorú szabályok szerint tilos az egész EU területén forgalomba hozni és a természetbe kibocsátani akár egyetlen példányt is, de a behozatalra, tartásra, tenyésztésre, szaporításra, szállításra, kereskedelemre és felhasználásra is hasonlóan szigorú szabályok vonatkoznak.

A listában szereplő növényfajok:

Magyar név	Tudományos név
borfa, tengerparti seprűcserje	Baccharis halimifolia
kaliforniai tündérhínár	Cabomba caroliniana
vízijácint	Eichhornia crassipes
perzsa medvetalp	Heracleum persicum
sosnowsky-medvetalp	Heracleum sosnowskyi
hévízi gázló	Hydrocotyle ranunculoides
fodros átokhínár	Lagarosiphon major
nagyvirágú tóalma	Ludwigia grandiflora
sárgavirágú tóalma	Ludwigia peploides
sárga lápbuzogány	Lysichiton americanus
közönséges süllőhínár	Myriophyllum aquaticum

keserű hamisüröm	Parthenium hysterophorus
ördögfarok keserűfű	Persicaria perfoliata
kudzu nyílgyökér	Pueraria montana var. lobata

Várhatóan 2017-ben az alábbi fajokkal fog bővülni a lista:

Magyar név	Tudományos név
közönséges selyemkóró	Asclepias syriaca
vékonylevelű átokhínár	Elodea nuttallii
bíbor nebáncsvirág	Impatiens glandulifera
felemáslevelű süllőhínár	Myriophyllum heterophyllum
kaukázusi medvetalp	Heracleum mantegazzianum
óriásrebarbara	Gunnera tinctoria
tollborzfű	Pennisetum setaceum
	Alternanthera philoxeroides
	Microstegium vimineum

269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet
a NATURA 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól

A kormányrendelet melléklete meghatározza azoknak a fajoknak a listáját, melyek inváziós és termőhely-idegen növényfajoknak tekinthetők, így az 5. § (2) bekezdés értelmében a Natura 2000 gyepterületeken ezek megtelepedését és terjedését meg kell akadályozni, állományuk visszaszorításáról gondoskodni kell mechanikus védekezéssel vagy speciális növényvédőszer-kijuttatással.

Az érintett növényfajok:

1. Fásszárú inváziós és termőhely-idegen növényfajok:

Magyar név	Tudományos név
akác	Robinia pseudo-acacia
amerikai kőris	Fraxinus americana
bálványfa	Ailanthus altissima
keskenylevelű ezüstfa	Elaeagnus angustifolia
fekete fenyő	Pinus nigra
erdei fenyő	Pinus silvestris
gyalogakác	Amorpha fruticosa
kései meggy	Prunus serotina
zöld juhar	Acer negundo

2. Lágyszárú inváziós növényfajok:

Magyar név	Tudományos név
alkörmös	Phytolacca americana
japánkeserűfű fajok	Fallopia spp.
kanadai aranyvessző	Solidago canadensis
magas aranyvessző	Solidago gigantea
parlagfű	Ambrosia artemisifolia
selyemkóró	Asclepias syriaca
süntök	Echinocystis lobata

43/2010. (IV. 23.) FVM rendelet
a növényvédelmi tevékenységről

A rendelet 2. § (1) bekezdése értelmében a földhasználó és a termelő köteles védekezni az alábbi növények ellen: parlagfű (Ambrosia artemisiifolia), keserű csucsor (Solanum dulcamara), selyemkóró (Asclepias syriaca), aranka fajok (Cuscuta spp.).

A természetes növényvilágra veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok hazai tudományos alapú jegyzéke szerinti további tiltott fajok:

Magyar név	Tudományos név
észak-amerikai őszirózsák	**Aster lanceolatus (beleértve A. tradescantii), A. novi-belgii, A. ×salignus**
nyugati ostorfa	Celtis occidentalis
átoktüske	Cenchrus incertus
díszárpa	Hordeum jubatum
japánkomló	Humulus scandens
kisvirágú nebáncsvirág	Impatiens parviflora
vékony szittyó	Juncus tenois

közönséges vadszőlő	Parthenocissus inserta
tapadó vadszőlő	Parthenocissus quinquefolia
kínai alkörmös	Phytolacca esculenta
magas kúpvirág	Rudbeckia laciniata
parti szőlő	Vitis vulpina
moszatpáfrány-fajok	Azolla caroliniana (A. filiculoides), A. mexicana
kanadai átokhínár	Elodea canadensis
törpe békalencse	Lemna minuta
kagylótutaj	Pistia stratiotes

RÉGÉSZETI LELŐHELYEK

Lelőhelyek térinformatikai adatszolgáltatása
Piliscsév
630000
635000
265000
260000
255000
Kesztölc
Pilisjászfalu
Piliscsaba
2481
2482
2478
2479
2480
2486
2476
2483
2475
72757
2477
2484
2485
11172
0 500 1000 1500 2000 m
Méretarány = 1 : 50000
2017.06.26 09:12:58

PILISCSÉV							
azonosító	**lelőhelysz.**	**név**	**védelem**	**bírság kat.**	**HRSZ**	**EOV Y**	**EOV X**
2475	1	Margéta	szakmai		014/9, 014/10	633857	259860
2476	2	Szent Orbán-szobor	szakmai		014/3, 010, 0150, 014/11, 5035, 5033, 5032, 5034, 5031, 5028, 5029, 5030	633980	260070
2477	3	Od Szántova II.	szakmai		018/4	634059	259440
2478	4	Hosszú-rétek I.	szakmai		080/44, 080/35	631007	260698
2479	5	Hosszú-rétek II.	szakmai		080/44, 080/35	630937	260601
2480	6	Szent Vendel-szobor	szakmai		0118/6	631775	260541
2481	7	Tatárszállás	szakmai		0119, 0118/11, 0120/2		
2482	8	Kopasz-hegy	szakmai		044/9	629661	260713
2483	9	Predne kusze	szakmai		080/37, 080/20, 080/38	631930	259909
2484	10	Od Veresvara I.	szakmai		65, 66, 71, 72, 75, 74	633012	259130
2485	11	Od Veresvara II.	szakmai		3154, 3153, 3152, 3151, 3161, 3162, 3145, 3149, 3148, 3150, 3147, 3146, 3155, 3156, 3160, 3159, 3157, 3158	633415	258578
2486	12	Csévi-barlang	kiemelten védett		0177	634587	260319
72757	13	Kopaszhegyi dűlő	szakmai		4120, 4121/1, 4118, 4117, 4119, 4116	631108	259367
11172	12	Római út – Pilisszántó	szakmai		790, 881, 791, 1000/1, 773, 754, 882, 840, 777, 776, 1000/10, 775, 1000/19, 1000/18, 788, 787, 760, 761, 778, 779, 780, 781, 782, 783, 784, 774, 755, 756, 757, 789, 785, 786, 762, 759, 758, 880/9, 744, 796, 795, 693/2, 798/1, 799, 841, 798/2, 801, 800, 794, 793, 792, 656, 658, 657, 752, 1000/9, 1000/8, 1000/11, 1000/16, 1000/15, 1000/7, 1000/14, 1000/6, 1000/17, 0177, 084/1, 037, 073, 092/45, 072, 069, 081, 074/1, 082/2, 087/2, 025/27, 038/1, 031, 032/1, 039, 036, 088/9, 090/5, 087/3	636700	258568